

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 443

Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/666) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• Kanun Tasarısı Yenileme Tezkeresi	4
• 1/666 Esas Numaralı Tasarının	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	5
- Madde Gerekçeleri	7
• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu	11
• Muhalefet Şerhleri	17
• Tasarı Metni	34
• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	34

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-30-531
Konu: Yenileme

23/2/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığımıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan “Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın yenilenmesi Bakanlar Kurulu’na uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-1109-1761

22/04/2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ekonomi Bakanlığı’na hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu’na 9/3/2015 tarihinde kararlaştırılan “Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/666)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Çevre Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Serbest bölgelerin mevcut işleyiş problemlerinin bertaraf edilmesi, ülkemizin lojistik potansiyeline katkı sağlayacak biçimde serbest bölgelerde verilebilecek lojistik ve benzeri hizmet sunumunun kolaylaştırılması, ülke ekonomisinin ihtiyaçları ve cari açığın azaltılması bakımından önem arz eden uluslararası yatırımları çekmede serbest bölgelerin bir politika aracı haline getirilmesi amaçlarıyla hazırlanan Tasarı ile;

- Serbest bölge kuruluş ve faaliyetleri esnasında ortaya çıkan kamulaştırma ihtiyaçlarının karşılanmasında, acele kamulaştırma usulünün kullanılabilmesi; kamulaştırma bedelinin ve buna ilişkin masrafların işletici şirketlerce karşılanabilmesi, çevresel etki değerlendirmesi sürecinin, bölgelerin kuruluş amaçlarına uygun bir işleyiş kazandırılarak hızlandırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

- Serbest bölgelerin 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun uygulamasına yönelik olarak fiziki bir yer biçiminde tanımlanması, serbest bölgelerin yatırım teşvik kararlarından mükerrerliğe yol açmadan yararlanabilmesinin sağlanmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

- Özel hesap ücretlerinin, bölge faaliyetlerinin yönlendirilmesinde ve kontrolünde bir politika aracı olarak kullanılmasının sağlanmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

- Bölgelerde yürütülen faaliyetlerin bir parçası olarak ortaya çıkan atık ve hurdaların uzaklaştırılmasına yönelik ihtiyaçlar, bakım-onarım ihtiyaçları ile bölgenin niteliğine göre ortaya çıkması muhtemel özellikli durumlarda, usul ve esasların basitleştirilmesine yönelik hükümlere yer verilmiştir.

- Serbest bölgelerde işletme sözleşmelerinde süre uzatımı ve işletici şirketin yeniden belirlenmesine ilişkin usul ve esaslara yönelik düzenlemelere yer verilmiştir.

- Bakanlar Kurulu kararıyla Ekonomi Bakanlığınca yurtdışında serbest bölge, dış ticaret merkezi, özel bölge ve lojistik merkez kurulmasının usul ve esasları belirlenmiş, ayrıca buralara yapılacak Türk yatırımlarına yönelik Devlet yardımı verilebilmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

- Bölgelerde faaliyette bulunan işletmelerin, %85 ihracat şartıyla yararlandığı personele ödenen ücretlere yönelik gelir vergisi istisnasına yönelik olarak Bakanlar Kurulunun, %50'ye kadar indirmeye ilişkin genel nitelikteki mevcut yetkisinin, stratejik, büyük ölçekli veya öncelikli yatırımlar özelinde bölge, sektör, faaliyet alanı itibarıyla farklılaştırılabilmesine ve kademelendirebilmesine yönelik hükümlere yer verilmiştir. Ayrıca, hizmetin tamamı yurtdışına verilmek, hizmete konu malın Türkiye'ye geri gelmemesi şartlarıyla, lojistik ve benzeri hizmetlere gelir veya kurumlar vergisinden istisnası sağlanmasına yönelik düzenleme yapılmıştır.

- Sınır bölgelerinde geçici serbest bölge uygulaması yapılarak kaçakçılığın önlenmesi, bu amaçla ülkemizin komşu ülkelere kara sınırının bulunduğu alanlarda yeri, zamanı ve süresi Bakanlar Kurulunca belirlenmek üzere geçici serbest bölgeler kurulmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

- Serbest bölgelerin yatırım yeri niteliğinin kuvvetlendirilmesi amacıyla, arazisi özel mülkiyette bulunan serbest bölgelerde, serbest bölge işletici ve kullanıcılarına yönelik emlak vergisi uygulamalarının diğer planlı yatırım alanları ile eşit hale getirilmesine yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

- Ülke içinden serbest bölgeye yapılan veya serbest bölgeden ülke içine yapılan taşımacılık işlerinin katma değer vergisinden kısmi olarak istisna tutulmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Tüm bu hususlar göz önünde bulundurulduğunda Tasarının serbest bölgelere yönelik düzenlemeleri ile, serbest bölgelerin ülke ekonomisine daha entegre bir politika aracı haline gelerek ekonomiye katkısının ve katılımlarının artacağı öngörülmektedir.

5910 sayılı Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda yapılan değişikliklerle TİM ile İhracatçı Birliklerinin kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu oldukları hususu tanımlar maddesine ilave edilmiş ve mülga Dış Ticaret Müsteşarlığına ve mülga Gümrük Müsteşarlığına yapılan atıflar mevzuata uygun olarak yeniden düzenlenmiştir. Tasarı ile ayrıca;

- 21/A maddesi ile Birlik ve TİM organlarının üyeleri ile personelinin, görevlerini yerine getirirken görevleriyle ilgili suç teşkil eden fiil ve hareketleri ile bu kuruluşların paralarıyla para hükmündeki evrak, senet ve sair varlıkları ile muhasebe ve muamelata ilişkin her çeşit defter ve evrak ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi olarak cezalandırılmalarına ilişkin bir hükmün ilave edilmesi; 21/B maddesi ile de seçimle işbaşına gelen Birlik ve TİM organlarının hangi durumlarda görevlerine son verileceği ve faaliyetten men edilebilecekleri hususları düzenlenerek bu konularda gerekli hukuki güvencenin sağlanmasına,

- Birlik Genel Kurulunun görevlerine; üyelerin 5910 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önceki Birliğe olan aidat borçları ve tahsili imkânsızlaşan/tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla olduğu alacakların takibinden vazgeçme/ölen, ticareti terk eden ve Birliğe olan aidat borçlarını, yangın, sel, deprem ve benzeri tabii afetler gibi, iradesi dışında meydana gelen mücbir sebeplerden dolayı ödeme güçlüğü içinde olan üyelerin aidat borçlarının ve gecikme zamlarının affı ve/veya yeniden yapılandırılmaları karara bağlama ve gerekli gördüğünde bu yetkisini yönetim kuruluna devretme hususlarının ilave edilmesine,

- Sektör kurullarının oluşumunda ilave temsilcilerin belirlenmesinde aranan performans kriterinin yönetmelikle belirlenmesi hususu ile iştiğal alanında birden fazla sektör bulunan birliklerin, en çok ihracat yaptıkları iki sektörün sektör kurulunda temsil edilmesine, ayrıca, sektörler konseyi seçimi neticesinde, aynı genel sekreterliğin hizmet verdiği birliklerin hiçbirinin sektörler konseyinde temsilcisinin yer almadığı hallerde, bu birliklerin koordinatör başkanının, genel sekreterlik tek birliğe hizmet veriyorsa yönetim kurulu başkanının, sektörler konseyinin doğal üyesi sayılmasına,

- Bölgesel bazda hizmet veren Birliklerin personel giderlerinin, gider kalemleri arasında önemli bir payı olması nedeni ile yapılan yeni düzenleme ile bu giderlerin gelirlerine oranı azami yüzde elli düzeyine çıkarılmasına,

ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Anayasa Mahkemesinin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/85 ve K.: 2012/109 sayılı Kararı ile Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birliklerinin, 5910 sayılı Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile tüzel kişilikleri oluşturulmuş, kendi üyeleri arasından yargı gözetiminde yapılacak seçimle organları belirlenen, Anayasanın 135 inci maddesinde öngörülen özellikleri taşıyan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu itibarla, TİM ile İhracatçı Birlikleri organlarının, görevleriyle ilgili hususlarda genel kurullarına karşı sorumlu olmaları ve Anayasanın 135 inci maddesinde düzenlenen kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının hukuki statüleri, mevcut Kanun kapsamında TİM ve Birliklerin birçok iş ve işlemde Ekonomi Bakanlığından izin/onay alınması hususu ile bağdaşmadığından, 5910 sayılı Kanunda gerekli değişiklikler yapılarak, Kanunun, TİM ile İhracatçı Birliklerinin kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olma statülerine uygun hale getirilmesi öngörülmüştür.

Ekonomi Bakanlığının yurtdışı teşkilatına verilen görevlerin daha verimli ve etkin bir şekilde yerine getirilmesinin sağlanması amacıyla 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılmaktadır.

637 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, ihracata yönelik Devlet yardımları kapsamında Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan verilen krediler ile destek ödemelerinden, yapılan fazla ve/veya yersiz ödemelerin destekten yararlanan kişilerden 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmesine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 3218 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümle ile, serbest bölge ilan edilen yerlerde yapılacak kamulaştırmalarda Kamulaştırma Kanununun 27 nci maddesinde yer alan acele kamulaştırma usulünün kullanılabilmesi açık olarak düzenlenmiş; kamulaştırma bedeli ve bu esnada ortaya çıkan masrafların, serbest bölgeyi kurup işletmeye talip işletici şirketlerce karşılanmasına imkân sağlanabilmesi ve bu kapsamda kamu mâliyesine yük getirilmemesi amaçlanmaktadır.

3218 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen ibare ile, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanlar ile buralarda bulunan bina ve tesislerden, kiralama yoluyla yararlanılabilmesine yönelik mevcut uygulama Kanuna derç edilmiştir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanımına tahsisli arazi ve binalar için Genelkurmay Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının görüşünün alınması hususu öngörülmüştür. Ayrıca arazisi özel mülkiyete ait serbest bölgelerde mülk sahibi olan ancak kullanıcı niteliği bulunmayanların aidaat ve diğer hizmet karşılıkları bakımından yükümlülüklerinin belirlenmesi amacıyla düzenleme yapılmıştır.

3218 sayılı Kanunun 5 inci maddesine eklenen fıkra ile, serbest bölgelerin çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) mevzuatı kapsamında yürütülen yer tetkiki kararlarından muaf tutulması, ÇED sürecinin yatırım projesi çerçevesinde yürütülmesi ve yatırımcıların ÇED mevzuatı kapsamındaki iş ve işlemlerinin, ÇED raporunun Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sunulmasını müteakip üç ay içinde tamamlanabilmesinin sağlanması ve böylece yatırımcılar açısından yatırım planlamalarının öngörülebilirliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- 3218 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklik ile, Katma Değer Vergisi Kanunundaki fiziki serbest bölge tanımı ile Serbest Bölgeler Kanunundaki tanımın uyumlaştırılması amaçlanmıştır.

Kanunun 6 ncı maddesinin mevcut dördüncü fıkrasında yapılacak değişiklik, serbest bölgelere yönelik teşvik uygulamaları sisteminden kaynaklanan sorunların mükerrerliğe yol açmadan çözümlenmesi maksadıyla maddeye eklenmiştir. 3218 sayılı Kanuna 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Kanunla eklenen geçici 3 üncü maddenin birinci fıkrasıyla, serbest bölgelerdeki vergi destekleri 2008 yılı itibarıyla sonlandırılmış, 12/11/2008 tarihli ve 5810 sayılı Kanunla yapılan düzenleme ile serbest bölgelerde, Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren vergilendirme döneminin sonuna kadar, yalnızca imalatçıların gelir ve kurumlar vergisi istisnası ile %85 ihracat şartıyla stopaj istisnasından yararlanmaları düzenlenmiştir. Buna göre 3218 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer verilen teşviklerden yalnızca imalatçı firmalar yararlanmakta ve 3218 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin son fıkrasında yer alan düzenleme uyarınca da bölge firmaları ve işletici şirketler diğer mevzuatla sağlanan vergi teşviklerinden yararlandırılmamaktadır. 3218 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin son fıkrasında yapılan değişiklik, bu sorunların aşılması, bölge yatırımcılarının ülke içi ile eşit desteklerden yararlanmalarının sağlanmasına yöneliktir. Düzenleme ile, geçici 3 üncü maddede yer alan teşviklerden yararlanan kullanıcılar ile diğer kullanıcılar ayrılmakta; serbest bölge teşviklerinden yararlanan kullanıcıların Bakanlar Kurulunca belirlenen vergi dışı teşviklerden yararlandırılması biçimindeki mevcut düzenlemeye devam edilmesi düzenlenmekte, serbest bölge teşviklerinden yararlanmayan kullanıcılar ile işletici şirketlerin, 3218 sayılı Kanun kapsamında yararlanılmayan vergi ve vergi dışı teşviklerden yararlanmaları sağlanmaktadır. Bu kapsamda, serbest bölge yatırımcılarına düzenlenecek yatırım teşvik belgeleri, 3218 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinde sayılan faaliyetler itibarıyla belirtilen teşvik unsurlarını ve serbest bölgelerin doğası gereği sağlanan teşvik unsurlarını kapsamayacak biçimde düzenlenecektir.

MADDE 3- 3218 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümle ile, bölge içi satışlarda özel hesap ücreti tahsilatı esaslarının netleştirilmesi amaçlanmıştır. Aynı maddeye eklenen fıkra ile, özel hesap ücretlerinin, bölge faaliyetlerinin yönlendirilmesi ve kontrolünde bir politika aracı olarak kullanılmalarını sağlamak üzere; stratejik, büyük ölçekli veya öncelikli yatırım olarak belirlenen yatırımlara yönelik olarak özel hesap ücreti oranlarının bölge, sektör, faaliyet alanı veya yatırım türü itibarıyla Bakanlar Kurulu kararı ile indirilebilmesini, ülke içi rekabeti bozucu nitelik arz eden faaliyetler itibarıyla özel hesap ücreti oranlarının Bakanlar Kurulu kararı ile kanuni seviyesine kadar artırılabilmesini sağlayacak düzenlemelere yer verilmiştir.

MADDE 4- 3218 sayılı Kanunun 8 inci maddesine eklenen fıkra ile, fıkrada belirtilen özellikli durumlarda, Ekonomi Bakanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığının müştereken özel uygulama yapabilmesi, bu sayede bürokrasinin azaltılması ve bölgelerin Kanunda belirtilen amaçlarına daha iyi hizmet edebilecekleri bir yapıya kavuşturulması hedeflenmektedir.

MADDE 5- Madde ile, serbest bölge işletici ve Bölge Kurucu ve İşleticisi (B.K.İ.) sözleşmelerinin süre uzatımlarının usul ve esasa bağlanmasının yanı sıra yeni bir işletici şirket belirlenmesinde Ekonomi Bakanlığı tarafından, özelleştirme uygulamaları paralelinde işlem yapılabilmesine yönelik yetki düzenlemelerine yer verilmiştir.

MADDE 6- Madde ile, ülkemizin ekonomik ve ticari menfaatlerine uygun olması şartıyla, Bakanlar Kurulu kararıyla yurtdışında serbest bölge, dış ticaret merkezi, özel bölge ve lojistik merkezi kurulması ve söz konusu bölgelerin işletilmesi amacıyla Bakanlar Kurulunca bir şirketin görevlendirilmesine yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca yurtdışında kurulacak bölgelere Türkiye’de yerleşik şirketler tarafından yapılacak yatırımlara yönelik Devlet yardımlarının belirlenmesi hususunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesine ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir.

MADDE 7- Geçici 3 üncü maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde yapılan değişiklikle, hizmet ihracatının geliştirilmesi amacıyla bakım, onarım, montaj, demontaj, elleçleme, ayırıştırma, ambalajlama, etiketleme, test etme ve depolama hizmetlerine gelir veya kurumlar vergisi istisnası sağlanması amaçlanmıştır. Bu hizmetler, fiziki olarak Türkiye’de verilmekle birlikte, yararlanıcısının yurtdışında yerleşik olması ve Türkiye’ye dönüşlerinin olmaması şartları aranacaktır. Söz konusu istisna, bir işletmenin bu yöndeki faaliyetlerinin bütünüyle yurtdışına yönelik olması halinde yararlanılabilecek bir kazanç istisnası olduğundan, bu faaliyet kapsamında ruhsat alacak firmaların yalnızca yurtdışına yönelik olarak çalışması gerekmektedir.

Geçici 3 üncü maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde yapılan değişiklik ile, Bakanlar Kurulunun serbest bölgelerde yürütülen tüm imalatçı ihracatçıları kapsayacak biçimde kullanabildiği %85 oranını %50’ye indirme yetkisini; stratejik, büyük ölçekli veya öncelikli yatırım olarak belirlenen yatırımların özendirilmesi ile sınırlı olarak bölge, sektör veya faaliyet alanı itibarıyla farklılaştırması ve kademelendirerek kullanabilmesinin sağlanması amaçlanmıştır. Böylece, serbest bölgelerdeki gelir vergisi istisnasına yönelik teşvik uygulamasının, mevcut düzenlemenin parametreleri bozulmadan, ülke ekonomisinin ihtiyaçları ve ekonomi politikalarına hizmet edebilecek bir esnekliğe kavuşturulması amaçlanmıştır.

MADDE 8- Madde ile, sınır bölgelerinde geçici serbest bölge uygulaması yapılarak kaçakçılığın önlenmesi, bu amaçla ülkemizin komşu ülkelere kara sınırının bulunduğu alanlarda yeri, zamanı ve süresi Bakanlar Kurulunca belirlenmek üzere geçici serbest bölgeler kurulmasına yönelik düzenleme yapılmıştır.

MADDE 9- 3/6/2011 tarihli ve 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu ve buna ilişkin mevzuat çerçevesinde düzenleme yapma yetkisi Ekonomi Bakanlığına verilmiştir. Düzenleme ile, anılan Kanun Hükmünde Kararname ile mülga olan Dış Ticaret Müsteşarlığına yapılan atflar yeni mevzuata uygun hale getirilmiştir.

MADDE 10- Madde ile, kamu mâliyesine yük getiren mevcut uygulamanın sonlandırılması amaçlanmıştır.

MADDE 11- Arazisi Hâzineye ait serbest bölgelerde özel mülkiyet söz konusu olmaması ve serbest bölgeler mevzuatı kapsamında bir kullanım söz konusu olduğundan emlak vergisi tahsilatı yapılmasına yer bulunmamaktadır. Madde ile, arazisi özel mülkiyete konu serbest bölgelerde, bölgelerin yatırım yeri niteliğinin kuvvetlendirilmesi amacıyla, serbest bölge işletici ve kullanıcılarına yönelik emlak vergisi uygulamalarının diğer planlı yatırım alanları ile eşit hale getirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 12- Halihazırda, serbest bölgeden yurtdışına veya yurtdışından serbest bölgeye yapılan taşıma işleri 3065 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi gereğince katma değer vergisinden istisna olup, ülke içinden serbest bölgeye yapılan veya serbest bölgeden ülke içine yapılan taşımacılık hizmetleri söz konusu istisna kapsamına girmemektedir. Bu çerçevede, ülkemizden serbest bölgelere yapılan veya serbest bölgeden yurtiçine yapılan yük taşıma işlerinin katma değer vergisinden kısmi olarak istisna tutulmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Bu çerçevede, ihracata yönelik taşıma işlerinde katma değer vergisi istisnasına sahip olan yurtiçindeki ihracatçılara göre dezavantajlı durumda bulunan serbest bölge kullanıcılarının dezavantajının azaltılması hedeflenmektedir.

MADDE 13- Madde ile, Türkiye İhracatçılar Meclisi ile ihracatçı birliklerinin kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olma statüleri ve 637 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile uyumun sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 14- Madde ile, birlik genel kurulunun görevlerine üyelerin 5910 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önceki birliğe olan aidat borçları ve tahsili imkânsızlaşan/tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla olduğu alacakların takibinden vazgeçme/ölen, ticareti terk eden ve birliğe olan aidat borçlarını, yangın, sel, deprem ve benzeri tabii afetler gibi, iradesi dışında meydana gelen mücbir sebeplerden dolayı ödeme güçlüğü içinde olan üyelerin aidat borçlarının ve gecikme zamlarının affı ve/veya yeniden yapılandırılmaları karara bağlama ve gerekli gördüğünde bu yetkisini yönetim kuruluna devretme hususları ilave edilmiştir. Genel kurulun görevleri arasında denetim kurulunun ibrasına karar verilmesi eklenmiştir.

MADDE 15- 5910 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde yapılan değişiklik ile, sektör kurullarının oluşumunda ilave temsilcilerin belirlenmesinde aranan performans kriterinin yönetmelikle belirlenmesi hususu ile görev alanında birden fazla sektör bulunan birliklerin, en çok ihracat yaptıkları iki sektörün sektör kurulunda temsil edilmesine imkân sağlanmıştır.

MADDE 16- 5910 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde yapılan değişiklik ile, sektörler konseyi seçimi neticesinde, aynı genel sekreterliğin hizmet verdiği birliklerin hiçbirinin sektörler konseyinde temsilcisinin yer almadığı hallerde, bu birliklerin koordinatör başkanının, genel sekreterlik tek birliğe hizmet veriyorsa yönetim kurulu başkanının, sektörler konseyinin doğal üyesi sayılması amaçlanmıştır.

MADDE 17- Madde ile, Türkiye İhracatçılar Meclisi ve Birlik Genel Kurullarının görevleri arasına denetim kurullarının ibrasına ilişkin hüküm eklenmiştir.

MADDE 18- 5910 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinde yapılan değişiklik ile, bölgesel bazda hizmet veren Birliklerin personel giderlerinin, gelirlerinin yüzde ellisini geçmemesi amaçlanmıştır.

MADDE 19- 5910 sayılı Kanuna eklenen 21/A maddesi ile, Birlik ve TİM organlarının üyeleri ile personelinin, görevlerini yerine getirirken görevleriyle ilgili suç teşkil eden fiil ve hareketleri ile bu kuruluşların paralarıyla para hükmündeki evrak, senet ve sair varlıkları ile muhasebe ve muamelata ilişkin her çeşit defter ve evrak ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi olarak cezalandırılmaları; 21/B maddesi ile de seçimle işbaşına gelen Birlik ve TİM organlarının hangi durumlarda görevlerine son verileceği ve faaliyetten men edilebilecekleri hususları düzenlenerek bu konularda gerekli hukuki güvencenin sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 20- Madde ile, 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameyle mülga olan Dış Ticaret Müsteşarlığına ve mülga Gümrük Müsteşarlığına yapılan atıflar yeni mevzuata uygun hale getirilmektedir.

MADDE 21- Yurtdışı teşkilatına sürekli görevle atanabilmek için bu atamanın yapıldığı tarihte merkez teşkilatı birimlerinde fiilen en az üç yıldan beri görev yapmış olma şartının bulunması nedeniyle personelin etkin bir şekilde değerlendirilebilmesini engellemektedir. Ayrıca, hali hazırda yurtdışı sürekli göreve atanmaya ehil bir kısım personelin aylıksız izin kullanmak suretiyle bu süreleri kesmeleri ve yurtdışı atamadan muaf tutulmaları da söz konusu olabilmektedir.

Ancak, yurtdışı teşkilatında da görev yapmak üzere Ekonomi Bakanlığına Dış Ticaret Uzman Yardımcısı olarak alınan personelin bu görevden kendi inisiyatiflerini kullanarak muaf tutulmaları yurtdışı teşkilatı kadrolarına yapılacak atamalarda güçlükler yol açmaktadır. Bu nedenle merkez teşkilatında fiilen üç yıl görev yapma şartının kaldırılmıştır.

Öte yandan, Ekonomi Bakanlığının yurtdışı teşkilatına atanan bir personelin görev yaptığı ülkede zaman içerisinde edindiği tecrübe etrafında oluşan bilgi ve beceriden en yüksek verimi alabilmeyi teminen, görev süresinin göstermiş olduğu performansa göre belirlenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

MADDE 22- 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, ihracata yönelik Devlet yardımları kapsamında Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan verilen krediler ile destek ödemelerinden, yapılan fazla ve/veya yersiz ödemelerin destekten yararlanan kişilerden 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

MADDE 23- Yürürlük maddesidir.

MADDE 24- Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
Esas No: 1/666
Karar No: 9

5/12/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ekonomi Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 22/04/2015 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan “Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, TBMM İçtüzüğü’nün 77’nci maddesi uyarınca sonuçlandırılmadan Yasama Döneminin sona ermesi nedeniyle hükümsüz sayılmıştır. Bakanlar Kurulunca aynı madde uyarınca 23/02/2016 tarihinde yenilenmesi uygun görülen ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca 01/03/2016 tarihinde tali komisyon olarak Adalet Komisyonu, Çevre Komisyonu ve Plan ve Bütçe Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/666 esas numaralı “Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, Komisyonumuzun 23/11/2016 ve 24/11/2016 tarihlerinde yaptığı 11’inci ve 12’nci Birleşimlerinde; Ekonomi Bakanı Sayın Nihat ZEYBEKÇİ ile Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, TOBB, TİM, TÜSİAD, YASED, TTGV temsilcilerinin katılımıyla incelenip görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde, Tasarının serbest bölgelerin mevcut işleyiş problemlerinin bertaraf edilmesi, ülkemizin lojistik potansiyeline katkı sağlayacak biçimde serbest bölgelerde verilebilecek lojistik ve benzeri hizmet sunumunun kolaylaştırılması, ülke ekonomisinin ihtiyaçları ve cari açığın azaltılması bakımından önem arz eden uluslararası yatırımları çekmede serbest bölgelerin bir politika aracı haline getirilmesi amaçları doğrultusunda hazırlandığı görülmektedir.

1/666 esas numaralı Kanun Tasarısı ile;

➤ Serbest bölge kuruluş ve faaliyetleri esnasında ortaya çıkan kamulaştırma ihtiyaçlarının karşılanmasında, acele kamulaştırma usulünün kullanılabilmesi, kamulaştırma bedelinin ve buna ilişkin masrafların işletici şirketlerce karşılanabilmesi, çevresel etki değerlendirmesi sürecinin serbest bölgelerin kuruluş amaçlarına uygun bir işleyiş kazandırılarak hızlandırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

➤ Serbest bölgelerin 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun uygulamasına yönelik olarak fiziki bir yer biçiminde tanımlanması, serbest bölgelerin yatırım teşvik kararlarından mükerrerliğe yol açmadan yararlanabilmesi sağlanmaktadır.

➤ Özel hesap ücretlerinin, bölge faaliyetlerinin yönlendirilmesinde ve kontrolünde bir politika aracı olarak kullanılması öngörülmektedir.

➤ Bölgelerde yürütülen faaliyetlerin bir parçası olarak ortaya çıkan atık ve hurdaların uzaklaştırılmasına yönelik ihtiyaçlar, bakım-onarım ihtiyaçları ile bölgenin niteliğine göre ortaya çıkması muhtemel özellikli durumlarda, usul ve esasların basitleştirilmesine yönelik düzenlemelere yer verilmektedir.

➤ Serbest bölgelerde işletme sözleşmelerinde süre uzatımı ve işletici şirketin yeniden belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmektedir.

➤ Yurt dışında serbest bölge, dış ticaret merkezi, özel bölge ve lojistik merkez kurulmasının usul ve esasların belirlenmesi, ayrıca bu bölge ve merkezlere yapılacak Türk yatırımlarına yönelik devlet yardımı verilebilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

➤ Bölgelerde faaliyette bulunan işletmelerin, %85 ihracat şartıyla yararlandığı personele ödenen ücretlere ilişkin gelir vergisi istisnasına yönelik olarak Bakanlar Kurulunun, %50'ye kadar indirmeye ilişkin genel nitelikteki mevcut yetkisinin, stratejik, büyük ölçekli veya öncelikli yatırımlar özelinde bölge, sektör, faaliyet alanı itibarıyla farklılaştırabilmesine ve kademelendirebilmesine yönelik hükümlere yer verilmekte ve ayrıca, hizmetin tamamı yurtdışına verilmek ve hizmete konu malın Türkiye'ye geri gelmemesi şartlarıyla, lojistik ve benzeri hizmetlere gelir veya kurumlar vergisinden istisna sağlanmaktadır.

➤ Sınır bölgelerinde geçici serbest bölge uygulaması yapılarak kaçakçılığın önlenmesi, bu amaçla ülkemizin komşu ülkelere kara sınırının bulunduğu alanlarda yeri, zamanı ve süresi Bakanlar Kurulunca belirlenmek üzere geçici serbest bölgeler kurulabilmesi öngörülmektedir.

➤ Serbest bölgelerin yatırım yeri niteliğinin kuvvetlendirilmesi amacıyla, arazisi özel mülkiyette bulunan serbest bölgelerde, serbest bölge işletici ve kullanıcılarına yönelik emlak vergisi uygulamalarının diğer planlı yatırım alanları ile eşit hale getirilmesine yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Tüm bu hususlar göz önünde bulundurulduğunda, serbest bölgelerin ülke ekonomisinde daha entegre bir politika aracı haline gelerek ekonomiye katkısının artacağı öngörülmektedir.

Ayrıca, 5910 sayılı Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede uygulamada ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda bazı değişiklikler yapılmaktadır.

Tasarımın tümü üzerindeki görüşmelerde;

Komisyon Başkanı Sayın Ziya ALTUNYALDIZ tarafından;

➤ Bugün ülkemizde bulunan 18 Serbest Bölgede yüzde 25'i yabancı, yüzde 75'i yerli firmalardan oluşan yaklaşık 2.100 firmanın faaliyet gösterdiği, yıllık 20 milyar dolardan fazla ticaret hacmi olan bu bölgelerde 65 bin kişinin istihdam edildiği,

➤ Serbest bölgelerin serbest ticarete sağladıkları destek hizmetleri, yeni teknolojileri uygulama kapasiteleri ve istihdam imkânlarıyla, gerek küresel ölçekte gerek ülkemizde önemli kalkınma ve dış ticaret politikası araçları arasında olduğu,

➤ Ülkemizde ilk örneklerini 1980'li yıllarda gördüğümüz serbest bölgelerin ekonominin liberalizasyon sürecinde önemli fonksiyonlar üstlendiği,

➤ İhracatın artırılması, üretimin teşvik edilmesi, yabancı yatırımcının ülkemize çekilmesi, know-how transferi, teknoloji girişinin hızlandırılması anlamında serbest bölgelerin öneminin oldukça büyük olduğu, bu kapsamda serbest bölgede faaliyet gösteren imalatçılara ve firmalara gelir ve kurumlar vergisi istisnası, gelir vergisi stopajı desteği, damga vergisi, resim ve harç istisnası ile gümrük ve katma değer vergisi istisnasının tanındığı,

➤ Serbest bölgelerde başvuru ve faaliyet süresince her türlü bürokrasinin en aza indirilmiş olması ve bu bölgelerin özel sektör şirketlerince dinamik bir şekilde işletilmesinin de ticaret kolaylığı sağlayan bir başka unsur olduğu,

ifade edilmiştir.

Hükümet tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ 1980 yılında 24 Ocak kararlarıyla uygulanmaya başlanan ekonomide dışa açılma, liberalleşme, uluslararası sermaye yatırımları için teşvik edici politikalar doğrultusunda daha güvenli ve istikrarlı iş ortamının tesisinin, daha az bürokrasinin hedeflendiği bir anlayışla serbest bölgelerin kurulduğu,

➤ Gelişimi içinde Avrupa Birliği sürecinin de etkisiyle serbest bölgelerin biraz ihmal edildiği, Dünya’da ise serbest bölgeler uygulamalarının çok çeşitli boyutlar kazandığı,

➤ Tasarı ile serbest bölge işleyiş sorunlarının giderilmesinin, serbest bölgelerin yatırım yeri olma statüsünün kuvvetlendirilmesinin, stratejik, öncelikli veya büyük ölçekli yatırımların serbest bölgelere çekilebilmesinin, serbest bölgelerin ülkemizin lojistik potansiyeline katkısının artırılmasının hedeflendiği,

➤ 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununda değişiklikler yapılarak serbest bölge ilan edilen yerlerde yapılacak kamulaştırmalarda acele kamulaştırma usulünün kullanılabilmesi, kamulaştırma bedeli ve bu esnada ortaya çıkan masrafların serbest bölgeyi kurup işletmeye talip olan işletici şirket tarafından karşılanması, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanlarda yer alan bina ve tesislerden kiralama yoluyla yararlanılabilmesine yönelik mevcut uygulamanın kanuna eklenmesi, serbest bölge teşviklerinden yararlanmayan kullanıcılar ile işletici şirketin 3218 sayılı Kanun kapsamında yararlanılmayan vergi ve vergi dışı teşviklerden yararlanmalarının sağlanması, bölge içi satışlarda özel hesap ücreti tahsilatı esaslarının netleştirilmesi, bölge içi özel hesap ücreti oranlarının stratejik büyük ölçekli veya öncelikli yatırım olarak belirlenen yatırımlarda bölge sektör faaliyet alanı veya yatırım türü itibarıyla farklılaştırılabilmesine yönelik Bakanlar Kuruluna yetki tanınması gibi önemli düzenlemelerin öngörüldüğü,

➤ Ayrıca, mevcut işleticilerde sözleşme süresinin uzatılması ve yeni işletici belirlenmesi konularında usul ve esasların belirlenmesi, yurt dışında serbest bölgeler kurulabilmesine imkân sağlanması ve buralarda yatırım yapacak Türk şirketlerine verilecek devlet yardımlarının belirlenmesinde Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi, lojistik ve benzeri hizmetlere Gelir ve Kurumlar Vergisi istisnası sağlanması, Bakanlar Kurulunun serbest bölgelerde tüm imalatçıların stopaj istisnası için sağlaması gereken yüzde 85 ihracat şartının yüzde 50’ye kadar indirme yetkisini stratejik, büyük ölçekli veya öncelikli yatırımlarda bölge sektör ve faaliyet alanı itibarıyla farklılaştırabilmesi ve kademelendirerek kullanabilmesine yönelik düzenlemeler yapıldığı,

ifade edilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından;

➤ Son dönemde Hükümetler tarafından gerekli ilgi ve önemin verilmemesi nedeniyle serbest bölgelerin ihracat ve yatırımlara beklenen katkıyı sağlayamadığı, serbest bölgelerde ticaret hacminin son 5 yıldır artış göstermediği, 2011 yılında 22,6 milyar dolarlık ticaret hacminin 2015 yılı sonunda 20,2 milyar dolara gerilediği,

➤ Serbest bölge ticaret hacminin yalnızca yüzde 35’inin serbest bölgelerden yurtdışına yapılan ticareten oluştuğu.

➤ Serbest bölge, özel bölge, dış ticaret merkezi ve lojistik merkezlerinin kurulacağı ülkelerin seçiminde detaylı incelemelerin yapılması ve objektif kararların alınmasının önem taşıdığı, bu bölgelerin Türkiye’de yerleşik bir şirket tarafından kurulmasında da ihracat rakamları gibi objektif kriterler üzerinden yapılacak değerlendirme ile tarafsızlığın sağlanmasının mümkün olabileceği,

➤ TİM'e ilişkin idare hukuku, kamu yönetimi örgütlenme modeli ve ticaret hukuku mevzuatımız bakımından kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarında rastlanmayan bir modelin getirilmeye çalışıldığı, ihracatçılar bakımından bir çift başlılığa yol açılacağı, ihracat yapan sanayici veya tacirin zaten illerinde Ticaret ve Sanayi Odalarına kayıtlı, aidatı ödeyen ve TOBB bünyesinde faaliyet gösteren gerçek ya da tüzel kişiler olduğu,

➤ TİM statüsünün değiştirilmesi ve kuruluş kanununda değişiklik öngören düzenlemelerin tasarıdan çıkartılması gerektiği,

ifade edilmiştir.

Komisyon Başkanı Sayın ALTUNYALDIZ tarafından, markalaşma konusunun Türkiye'nin üretim potansiyelinin kalıcı olması ve ülke stratejisi bakımından son derece önemli olduğu, TURQUALITY Markalaşma Programının Türkiye'de özgün bir program olarak, dünyanın hiçbir ülkesinde olmadığı kadar on yılı aşkın süredir istikrarlı bir şekilde, bir kamu programı olarak uygulandığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı ve devamında Ekonomi Bakanlığının bu alanda önemli başarılarla imza attığı belirtilmiştir. Ayrıca, Sayın ALTUNYALDIZ ülkemizde politika önceliği olarak markalaşma alanında yapılan çalışmalar hakkında Ekonomi Bakanlığından Komisyonun bilgilendirilmesini talep etmiş ve bu çalışmanın yapılması hususu benimsenmiştir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerin tamamlanmasını müteakip maddeleri üzerinde görüşmelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarı aşağıdaki şekilde kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 1'inci madde; TSK'ya ait arazilerde Milli Savunma Bakanlığından görüş alınması halinde Genelkurmay Başkanlığı'nın ayrıca görüşüne ihtiyaç duyulmaması nedeniyle değişiklik yapılması ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yapılan mevzuat düzenlemeleri kapsamında çevresel etki değerlendirme süreçlerinin etkinliği ve sürati artırılarak e-ÇED uygulamasına geçildiğinden, güncelliğini yitiren ÇED sürecinin üç ay içinde tamamlanmasına yönelik hükmün metinden çıkarılması ve metnin redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 2'nci maddesi, kazançları gelir veya kurumlar vergisinden istisna tutulan kullanıcıların yanı sıra serbest bölge işleticilerinin de Bakanlar Kurulunca belirlenecek vergi dışı teşviklerden yararlandırılmasını temin edecek şekilde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 3'üncü maddesi, değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir. Değişiklik gerekçesi Tasarının TBMM'ye sunulmasından sonra yürürlüğe giren 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 80'inci maddesinde yer alan destekleme kapsamının serbest bölgeler için uygulama imkânının sağlanmasıdır. Bu kapsamda Bakanlar Kurulu kararı ile kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda ülkemizin mevcut veya gelecekte ortaya çıkabilecek ihtiyaçlarını karşılama, arz güvenliğini sağlama, dışa bağımlılığını azaltma, teknolojik dönüşümü sağlama, yenilikçi, Ar-Ge yoğun ve katma değeri yüksek olma niteliklerine ayrı ayrı ya da birlikte sahip olan proje bazında yatırımların Ekonomi Bakanlığı tarafından desteklenmesine karar verilebileceği hükmüne uygun olarak söz konusu değişiklik yapılmıştır.

➤ Çerçeve 4'üncü maddesi, aynen kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 5'inci maddesi, 3218 sayılı Kanuna eklenen 12/A maddesinin ikinci fıkrasının daha az detay içerecek biçimde değiştirilmesi ve yetkilendirmeye ilişkin Bakanlar Kurulu Kararının istihsalinin gecikmesi gibi durumlarda, serbest bölgelerdeki iş ve işlemlerin devamlılığı açısından, geçici süre

ile işletici belirleme yetkisinin düzenlenmesi ve 3218 sayılı Kanunun 12’nci maddesi ile yakın ve doğrudan bir ilişkisi olmaması nedeniyle kanun yapım tekniği doğrultusunda 3218 sayılı Kanunun ek 1’inci maddesi olarak düzenlenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 6 ve 7’nci maddeleri, aynen kabul edilmiştir. Bununla birlikte, çerçeve 6’ncı madde ile 3218 sayılı Kanuna eklenen ek 1’inci madde, çerçeve 5’inci maddede yapılan değişiklik doğrultusunda ek 2’nci madde olarak redaksiyona tabi tutulmuştur.

➤ Çerçeve 8’inci maddesi, 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu çerçevesinde Bakanlar Kurulu Kararı ile serbest bölge kurulması ve kapatılması mümkün olduğundan, geçici serbest bölge ihdasına yönelik ilave bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunmaması nedeniyle metinden çıkarılmıştır.

➤ Çerçeve 9 ve 10’uncu maddeleri, çerçeve 8 ve 9’uncu maddeleri olarak aynen kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 11’inci maddesi, 16/11/2016 tarihli ve 6761 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 4’üncü maddesi ile 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 15’inci maddesine ilişkin düzenleme kanunlaştığından ilgili kısmın metinden çıkarılması suretiyle 10’uncu madde olarak kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 12’nci maddesi, 16/11/2016 tarihli ve 6761 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 5’inci maddesi ile kanunlaştığından metinden çıkarılmıştır.

➤ Çerçeve 13, 14, 15, 16, 17’nci maddeleri, mevcut uygulamanın devamı amaçlandığından metinden çıkarılmıştır.

➤ İhracatçı birlikleri nezdinde ayrı ayrı tanıtım grupları oluşturulması yerine, tanıtım faaliyetlerinin etkin ve güçlü bir şekilde yapılabilmesi, Türk malı ve Türkiye imajının güçlendirilmesi amacıyla, tanıtım faaliyetlerinin yeknesak şekilde gerçekleştirilmesini teminen TİM nezdinde Türkiye Tanıtım Grubunun oluşturulması, gelirlerinin belirlenmesi ve anılan Grubun oluşumu, görev ve faaliyetleri ile çalışma usul ve esaslarının ise yönetmelikle belirlenmesi amacıyla yeni bir madde Tasarı metnine çerçeve 11’inci madde olarak eklenmiş ve müteakip maddeler teselsül ettirilmiştir.

➤ Çerçeve 18, 19 ve 20’nci maddeleri, mevcut uygulamanın devamı amaçlandığından metinden çıkarılmıştır.

➤ Türkiye Tanıtım Grubunun oluşturulmasına ilişkin geçiş düzenlemesinin yapılması amacıyla yeni bir madde Tasarı metnine çerçeve 12’nci madde olarak eklenmiş ve müteakip maddeler teselsül ettirilmiştir.

➤ Çerçeve 21’inci maddesi, yurt dışı sürekli göreve atanabilmeye yönelik süre şartlarının tamamen kaldırılmasına yönelik düzenlemelerin doğuracağı sakıncalar gözetilerek, merkez teşkilatında zorunlu hizmet süresi ve yurt dışı sürekli görev süresinin Bakanlık ihtiyaçları ve mevcut personelin yurt dışı sürekli görevlerde daha etkin kullanılması amacıyla uygun olarak değiştirilmesi suretiyle 13’üncü madde olarak kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 22’nci maddesi, mevcut uygulamanın devamı amaçlandığından metinden çıkarılmıştır.

➤ Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 23 ve 24’üncü maddeleri, 14 ve 15’inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının maddeleri üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını müteakip Tasarının tümü oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Ayrıca, metnin tamamı kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş, madde numaraları çıkarılan ve eklenen maddeler doğrultusunda teselsül ettirilmiştir.

İçtüzük'ün 45'inci maddesi uyarınca Tasarının Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonun temsil edilmesi amacıyla Denizli Milletvekili Şahin TİN, İstanbul Milletvekili Hasan SERT ve Mersin Milletvekili Hacı ÖZKAN özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ziya Altunyalız</i>	<i>Harun Karacan</i>	<i>Mehmet Galip Ensarioğlu</i>
Konya	Eskişehir	Diyarbakır
Kâtip	Üye	Üye
<i>Şahin Tin</i>	<i>Ali Ercoşkun</i>	<i>Emin Haluk Ayhan</i>
Denizli	Bolu	Denizli
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhi ektedir, son toplantıya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Kazım Arslan</i>	<i>Metin Bulut</i>	<i>Akiş Ekici</i>
Denizli	Elazığ	Gaziantep
(Muhalefet, muhalefet şerhi ektedir)		(Muhalefet şerhi ektedir, son oylamada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Mehmet Necmettin Ahrazoğlu</i>	<i>İrfan Bakır</i>
Gaziantep	Hatay	Isparta
	(Muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhi ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Didem Engin</i>	<i>Hasan Sert</i>	<i>Nureddin Nebati</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Muhalefet, muhalefet şerhi ektedir)	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Necip Kalkan</i>	<i>Tacettin Bayır</i>	<i>Mehmet Uğur Dilipak</i>
İzmir	İzmir	Kahramanmaraş
	(Muhalefet şerhi ektedir, son toplantıya katılmadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Tahsin Tarhan</i>	<i>Zeki Aygün</i>	<i>Hacı Özkan</i>
Kocaeli	Kocaeli	Mersin
(Muhalefifim, muhalefet şerhi ektedir)	Üye	(Bu raporun özel sözcüsü)
	<i>Abdulkadir Akgül</i>	
	Yozgat	

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye ekonomisi kötü yönetilmektedir. İçinde bulunduğumuz ortam, adı resmen konmamış bir ekonomik kriz, adı çoktan konmuş bir devlet krizidir. Eşikteki büyük reel sektör krizi, ne 1994 ve 2001 Krizi'ne, ne de 2008 Küresel Finans Krizi'ne benzemektedir. İşsizlik verileri, ihracat ve turizm rakamları, büyüme dinamikleri, TL'deki değer yitimi, gündelik ticaretin yaşadığı sancılar, özel sektör borçluluğu, AB ile yaşanan sorunlar, dış politikanın geldiği aşama krizin sorumlusu olan Hükümet'e çok ciddi sinyaller vermektedir. 2016'nın başında ödememiz gereken toplam borcun TL değeri, 493 milyar TL iken, TL'nin değer kaybıyla bugün ödememiz gereken borcun değeri 570 milyar TL'ye ulaşmıştır. Türkiye'nin dış finansman ihtiyacı, yıllık 200 milyar Dolar'ın üzerinde olup enerjide dışa bağımlılığın, düşük katma değerli üretime yol açan politikaların, orta teknoloji tuzağının ve orta gelir tuzağının derinleştirdiği ekonomik sorunlar tüm vatandaşlarımızın yaşamını doğrudan etkilemektedir.

Bugün ülkemizde yaşanan krizin, yaşanan korku ve endişe yüklü ortamın temeli küresel değildir, Türkiye'nin kendi iç dinamiklerinin durağan hale getirilmesinden ve AKP'nin Başkanlık inadından kaynaklanmaktadır. Ülkemizi terör ve güvenlik zaafiyetiyle, askeri darbelerle karşı karşıya bırakan, diplomatik yalnızlığa düşüren, bir dönem birlikte yol aldığı, devleti elbirliğiyle uçuruma sürüklediği örgütlere bugün "terörist" diyen siyasi iktidar, dış ticareti ve yatırımları azaltan, döviz ve hammadde maliyetlerini yükselten, ekonomik istikrarsızlığın ve milli güvenlik krizinin ana aktörü olmuştur.

Siyasi iktidar, üreticinin, işçinin, esnafın, KOBİ'lerin, turizmcinin, sanayicinin, yatırımcının, serbest bölge işveren ve çalışanlarının temel yapısal reformları beklediği bir dönemde, Başkanlık inadı uğruna ve OHAL şartlarında ülkemizi adı konmamış derin bir ekonomik krize sürüklemektedir.

Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, 22.04.2015 tarihinde 24 madde olarak TBMM'ye sevk edilmiştir. Tasarı, 24 üncü Yasama Döneminde kanunlaşamadan kadük kalmış, 23.02.2016 tarihinde tasarı yenilenmiş ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'na 1/666 Esas sayısı ile sevk edilmiş, 24 maddelik içeriği üzerinden T.C. Ekonomi Bakanlığı tarafından komisyon üyelerine sunumu gerçekleştirilmiştir. Tasarı, komisyon sürecindeki usul hatalarıyla dolu ve yeterince müzakere edilmemiş ek önergeler ve tasarı metninden son anda çıkarılan maddelerle nihai olarak 15 madde halini almıştır.

Tasarının ilk hali ile komisyonumuzda kabul edilen hali arasında özellikle Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda değişiklik öngören maddelerin birçoğunun tasarıdan çıkarılmasından kaynaklanan farklar vardır.

Tasarının ilk biçimi, temelde ülkemizde serbest bölgelerin kuruluş ve faaliyetlerinin kolaylaştırılmasına, üzerlerindeki vergi yüklerinin düşürülmesine, sınırlı süreli emlak vergisi istisnalarının getirilmesine, serbest bölgelerdeki lojistik hizmetlerine gelir ve kurumlar vergisi istisnası sağlanmasına, yatırım teşvik uygulamalarının kapsamının genişletilmesine odaklanmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi olarak ülkemizde yapılan uluslararası doğrudan yatırımların artması, ihracatımızın gelişebilmesi için istihdam artışı sağlayacak kapsamlı çalışmaların yapılmasını çok önemsiyoruz.

Tasarının genel amacına olumlu bakmakla birlikte, tasarıdaki acele kamulaştırmanın şartlarına ilişkin düzenleme; TİM'e kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu statüsü verme düzenlemesinin kamuoyunda ve ihracatçı birliklerinde tartışılmamış olmasının olumsuz sonuçlar doğurabileceğini savunduk.

Usul yönünden tasarının geneline bakıldığında;

Bahse konu tasarı, ilk haliyle, Serbest Bölgeler Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, T.C. Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik öngörmüştür. Komisyon aşamasında, tasarının özellikle 5910 sayılı Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda öngörülen değişikliklerinin birçoğu tasarı metninden çıkarılmış, 24 maddelik tasarı 15 maddeyle sınırlandırılmıştır.

Tarafımıza ulaştırılan 24 maddelik tasarının ilk halinin birçok maddesine genel amacı itibariyle olumlu baktığımızı ve serbest bölgeler konusunda böylesi bir tasarının kimi eksiklerine karşın anlamlı fakat gecikmiş bir adım olduğunu, müzakere yoluyla tasarının eksiksiz bir metne dönüştürülebileceğini komisyon toplantısından bir hafta önceki bakanlık bilgilendirme sunumunda ifade etmiştik.

Konuyla ilgili kurum ve kuruluşların, meslek odalarının, ihracatçıların, uzmanların, derneklerin olumlu katkılarını yasa yapım sürecinde görmenin bu tasarımı daha güçlü hale getireceğini ve sektörün beklentilerine yanıt verecek olgunluğa eriştireceğini komisyon süresince savunduk, ancak iktidar partisi grubu bu tasarının ayrıntılı bir tartışma süreciyle, alt komisyon kurularak ilerletilmesine karşı engelleyici bir tavır almıştır. Bu kapsamda, maddeler özelinde tasarıya katkı sunmak isteyen tüm kurum ve kuruluşların hazırlıklarının tarafımıza zamanında iletilmesi sağlanmamış, iletişim halinde olduğumuz kurum ve kuruluşların iradelerinin de yasa tasarısı metnine yansması için gerekli adımları atmamıza rağmen iktidar partisi sadece arka odalarda bürokratlarca hazırlanan bir kısmı hatalı önerileri kendi milletvekillerinin imzasına açmaktan başka yol izlememiştir. CHP olarak, önergelerimizin yapıcı muhalefet anlayışı içinde, kurumların beklentilerini karşılayacak ve serbest bölgeler konusunda partimizin olumlu tutumunu sürdürececek bir çizgide olmasını sağladık.

Ne var ki, böylesine kritik bir tasarı hakkında söz alan AKP Milletvekillerinin de paylaştığı üzere, serbest bölgeler alanında ve ihracatın geliştirilmesi konusunda geç kalındığı ifade edilmesine karşın, hükümet tasarısının komisyon toplantısında son derece hazırlıksız önergelerle değiştirilmeye girişildiğini üzüntüyle takip ettik. Yasama organının iradesini yok sayarcasına, komisyon toplantısı salonuna milletvekillerinin iradelerinin, uyarılarının ve kurum görüşlerinin değil, iç odalarda son dakikada hazırlanan birbiriyle çelişkili, gerekçesi ile madde metinleri birbirini tutmayan önergelerin egemen olma tehlikesi baş göstermiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak, güçlendirilmiş parlamenter yasama sürecinin katılıma açık, önergelerle desteklenen, muhalefetin katkılarıyla olgunlaşan, sektör temsilcilerinin önerilerinin, uyarı ve taleplerinin ciddiye alındığı kanun yapma geleneğinin bürokratik vesayet yoluyla önünün kesilmesi karşısında gerekli uyarıları yaptık, bir alt komisyon kurulmasını önerdik.

Tasarının ilk halinde yer bulan 1 inci maddedeki acele kamulaştırma hükümleri ve 13 üncü maddesindeki Türkiye İhracatçılar Meclisi'ne kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu statüsü tanıma yönündeki düzenlemenin ihracatçı birliklerinde konuşulmamış olmasına yönelik uyarılarımızı komisyon öncesinde de dile getirdik. Komisyon başkanlığı da ortak önergeler yoluyla, uzlaşma temelinde tasarı metninde ilerleme kaydedilebileceğini belirtmişti.

Ne var ki, tasarının maddelerinin komisyondaki görüşme süreci Meclis tarihine geçecek skandal bir usule sahne olmuştur. Komisyon toplantısından bir hafta önceki sunum toplantısına esas alınan tasarı maddeleri ile iktidar partisi ve bakanlığın iç odada bürokratları aracılığıyla hazırlayarak komisyona getirdikleri önergeler birbirinden son derece farklıdır. Komisyona yapılan sunumdan bir hafta sonra, üstelik komisyon toplantısı esnasında ilk madde üzerine iktidar partisi birbiriyle tamamen çelişen üç önerge vermiş, önerge sahipleri hangi önergeyi savunacaklarını şaşırılmış, içeriklerinden habersizce imza attıkları önergeleri açıklamakta zorlanmış, içeriği farklılaşan aynı maddeye ilişkin önergelerin gerekçelerinin değiştirilmesi dahi unutulmuştur.

Örneğin; tasarının ilk maddesi üzerindeki görüşmeler başladığında ardı ardına AKP Milletvekillerinin imzası ile gelen ve aynı cümleyi düzenleyen üç değişiklik önergesi ve gerekçeleri arasındaki tutarsızlık usuldeki gayrı ciddiliğin ve AKP'nin parlamento çalışmalarına bakış açısının da bir göstergesi olmuştur. Acele kamulaştırma ile ilgili hükümleri düzenleyen ilk maddede yer alan ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kullanımına tahsis edilen arazi ve binalar için görüş alınması gereken kurumlara değinen hükümde önce hem Genelkurmay Başkanlığı, hem de Milli Savunma Bakanlığı'nın ikisinin birden görüşü alınmadan işlem yapılması uygun görülümüş, ardından yalnız Milli Savunma Bakanlığı'ndan görüş alınması yeterli görülerek Genelkurmay Başkanlığı'ndan görüş alınmasına gerek görülmemiştir. Ancak kafa karışıklığının eseri olan bu son dakika önergelerinin gerekçeleri düzeltmeye dahi gerek görülmediği için Genelkurmay Başkanlığı görüşünün çıkarılarak Milli Savunma Bakanlığı görüşünün sabit tutulduğu önergenin gerekçesinde dahi "TSK'ya ait arazilerde Genelkurmay Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı'ndan yeniden görüş alınmasına gerek bulunmaması..." gerekçesi yer almaya devam etmiştir. Gerekçelerdeki bu yanlışlıklar komisyon çalışmaları sırasında bizzat muhalefet milletvekillerince fark edilince düzeltilmiştir.

T.C. Ekonomi Bakanlığı tarafından 17.11.2016 tarihinde komisyon üyelerine tasarı ile ilgili olarak 23.02.2016 tarihli metin üzerinden sunum yapılmış, sunum dosyasında mali etki analizine yer verilmiş, çeşitli ortak önergeler aracılığıyla tasarıda değişiklik yapılabileceği ifade edilmiştir, ancak hangi maddelerde değişiklik yapılacağına ve tasarının üzerine komisyon aşamasında iktidar partisi tarafından ne kadar değişiklik yapılabileceğine dair bir bilgi verilmemiştir. Tasarıyla ilgili meslek odaları, dernek ve uzman görüşleri komisyon toplantısından sadece bir gün önce tarafımıza iletilmiştir.

23.11.2016 tarihinde komisyon toplanmış, tasarının geneli üzerindeki görüşmeler yapılmış ancak toplantı, gerçek nedeni bir türlü açıklanmayarak sürekli ertelenmiş, madde görüşmelerine aynı gün içinde geçilememiştir.

24.11.2016 tarihinde komisyon tekrar toplanmıştır ancak hükümet ve AKP Grubu tarafından neredeyse yasanın her maddesine ilişkin yeni önerge hazırlığı yapması üzerine, tasarının bir alt komisyon aracılığı ile tekrar değerlendirilmesini teklif ettik. CHP Grubu olarak alt komisyonun hem önergelerin ayrıntılı değerlendirilmesi hem de konuyla ilgili STK ve meslek örgütleri, iş dünyasının görüşlerinin yasa yapım sürecine aktif katılımı için elzem olduğunu defalarca ifade etmemize karşın bu uyarımız AKP Grubu tarafından reddedilmiştir.

Komisyonunda bakanlık bürokratlarınca hazırlanan, AKP Milletvekillerince imzalanıp önümüze getirilen, içerikten habersiz ve aceleci tutumun böylesi önemli bir yasaya gölge düşüreceğini savunduk. Her maddede birbirinden farklı içerikte önerge verilerek oluşturulacak bir tasarının sağlıklı sonuç doğurmayacağı, böyle bir yasa yapma tekniği olmadığı, gerek hükümet yetkililerinin gerekse AKP Milletvekillerinin tasarıya hakim olmadığı ısrarla belirtilmiştir. Öyle ki, önerge sahipleri çoğu zaman altına imza koydukları değişiklik önergeleri ile ilgili gerekli açıklamayı yapamamıştır. Hatta önergelerin içeriği değiştirilirken, gerekçe kısımlarının değiştirilmesi unutulmuş, yazım hataları yapılmış, maddeler anlaşılması güç bir dille yazılmıştır. Üst metinle çelişen gerekçeler CHP Grubu tarafından fark edilerek AKP Grubu'na ve hükümete uyarıda bulunulmuştur.

Kanunlar belli bir konuya ilişkin temel düzenlemeler içeren metinlerdir. Getirdikleri hükümler tüm yurttaşlar açısından bağlayıcılık teşkil eder. Yasalara uyulmaması hali için belli müeyyideler getirilir. Tam da bu nedenle yasalar, üzerinde ciddiyet ve titizlikle çalışılması gereken metinlerdir. Ne var ki, komisyonumuzda 24.11.2016 tarihli toplantıda görüşmeleri tamamlanan 1/666 Esas sayılı tasarı, gereken özen, dikkat, titizlik ve ciddiyetle çalışılmamıştır. Bu yönüyle tasarı, yasa yapma tekniği açısından doğru biçimde oluşturulmamıştır. Komisyon görüşmelerinde iktidar partisinin değişiklik önergeleri bürokratlar tarafından hazırlanmış, gereken açıklamalar yapılmamıştır. Önergelerin detaylı bir şekilde incelenmesi imkânı da olmamış, milli iradenin adresi sayılan Meclisimiz ve Komisyonumuz, uygulamada AKP Grubu ve hükümetin hataları sonucunda bürokratik bir vesayet ile karşı karşıya bırakılmıştır.

Bunun yanında komisyona tasarı ile ilgili sivil toplum kuruluşlarından iletilen görüş ve öneriler tarafımıza, komisyon toplantısından sadece bir gün önce gönderilmiştir. Ayrıca tasarının tamamının değil bir kısmının STK'lara gönderildiği, TİM ile ilgili düzenlemelerin STK'lara gönderilmediği de tarafımıza iletilmiştir. Oysa, Türkiye İhracatçılar Meclisi'ne kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu statüsü vereceği öngörülen düzenleme, sivil toplum kuruluşları ve ihracatçı birliklerinin görüşleri alınarak yapılabilecek bir düzenlemedir.

İçerik yönünden tasarının geneline bakıldığında;

Tasarının serbest bölgeler üzerinde yatırımcıya, üreticiye kolaylıklar sağlayan düzenlemelerine, ilke düzeyinde katılıyor ve serbest bölgeler üzerindeki çalışmaların gecikmiş bir kanun tasarısı olduğunu savunuyoruz. Bununla birlikte, komisyon aşamasındaki önergelerimizde de vurguladığımız üzere, kanun tasarısının serbest bölgelerin temel sorunlarını çözme niyetinden uzaklaşan, hukuki sorunlar içeren, sektör içinde çift başlılık yaratabilecek maddelerine kısmen karşı duruşumuzu koruyoruz.

Tasarının 1 inci maddesiyle; acele kamulaştırma usulünün serbest bölgeler için de uygulanması ve Bakanlar Kurulu tarafından karar verilmesi halinde işletmeciler tarafından kamulaştırma bedel vd. giderlerin karşılanabileceği öngörülmüştür.

Acele kamulaştırma, kamu yararının olduğu bazı acil durumlarda gecikmeye fırsat verilmeksizin kamulaştırma yapılması anlamına gelmektedir. Devletin hüküm ve tasarrufu altında yer alan kıyılar, tarım arazileri, çayır ve meralarının bu madde ile serbest bölgelerin kapsamına alınması riski son derece yüksektir. Nitekim AKP tarafından bunun uygulamaları geçmişte de görülmüştür.

Anayasa'nın 43 ve 44'üncü maddelerinde belirtilen devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan kıyılar, tarım arazileri, çayır ve meralarının acele kamulaştırma kararı kapsamı dışında tutularak, korunması amacı ile verdiğimiz önergemiz komisyon görüşmelerinde reddedilmiştir.

Ayrıca kamulaştırma giderlerinin işletmeci tarafından karşılanması konusunda bir netlik sağlanması amacı ile Bakanlar Kurulu'na bir takdir hakkı tanıyan "kararlaştırılabilir" ibaresinin "kararlaştırılır" şeklinde değiştirilmesine de partimiz tarafından itiraz edilmiştir. Serbest bölge oluşturulması ve buralarda yer alacak işletmelerin elbette desteklenmesi gerekir, ancak serbest bölgenin desteklenmesi için işletmeleri kamulaştırma bedelinden dahi muaf tutarken, kamuya ek bir maliyet getirebilecek bu ibarenin kaldırılması gerekmektedir.

Tasarının 2 nci maddesiyle; serbest bölgeleri kullanan yatırımcıların vergi muafiyeti ile vergi dışı teşviklerden yararlanması düzenlenmektedir. Ancak komisyonda AKP tarafından verilen önerge ile kullanıcılara "işleticiler" ibaresi de eklenmiştir. Komisyon görüşmelerinde bu önergeye itiraz edilmiş ve açıklama istenmiştir. Basit bir sözcük eklemesi ve serbest bölgelerin teşviki olarak komisyonda yapılan açıklama gerçeği ifade etmemektedir.

Serbest bölge üzerinden ticaret yapan işletmecilerin de vergi muafiyetinden ve teşviklerden yararlanması sağlanmış olmaktadır. Oysa burada işletmeci tarafından bir üretim yapılmamaktadır. Sıradan bir ticari faaliyet -üstelik ihtiyaç olmamasına rağmen-vergi muafiyeti kapsamına alınmaktadır. Bu önerge ile serbest bölge ilan edilecek arsa sahipleri için sağlanan imtiyaz, haksız kazanç anlamına gelmektedir.

Tasarının 5 inci maddesi, serbest bölgelerin işletme sözleşmelerinin yenilenmesi, değiştirilmesi ve sürelerinin uzatılmasına ilişkin düzenlemeyi içermektedir. Burada sözleşmenin uzatılması yetkisi T.C. Ekonomi Bakanlığı'na verilmektedir. Oysa sözleşme sürelerine ilişkin yeni ihdas edilen maddenin tamamı incelendiğinde T.C. Ekonomi Bakanlığı'nın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı mekanizmasının getirildiği görülmektedir. Sözleşme sürelerinin uzatılmasında, sözleşme hükümlerinin revize edileceğine dair bir ibarenin olması, bir anlamda yeni sözleşme imzalanması anlamını taşımaktadır. Bu durumda maddenin tamamının lafzına uygun olarak sözleşme süresinin uzatılmasında da T.C. Ekonomi Bakanlığı'nın teklifi ve Bakanlar Kurulu'nun kararının aranması daha doğru olacaktır. Bu doğrultuda verdiğimiz önergemiz komisyon görüşmelerinde kabul edilmemiştir.

Tasarının 6 ncı maddesiyle yurtdışında serbest bölge oluşturulması düzenlenmektedir. Bu maddeyle de serbest bölge kurulacak ülke, orada faaliyet gösterecek Türkiye’de yerleşik şirketlerin seçimi ve o şirketlere verilecek teşviklerde tek yetkili Bakanlar Kurulu olarak düzenlenmiştir.

Serbest bölge, özel bölge, dış ticaret merkezi ve lojistik merkezlerinin kurulacağı ülkelerin seçiminde detaylı incelemelerin yapılması ve objektif kararların alınması önemlidir. Bu bölgelerin Türkiye’de yerleşik bir şirket tarafından kurulmasında da ihracat rakamları gibi objektif kriterler üzerinden yapılacak değerlendirme ile tarafsızlığın sağlanması mümkün olacaktır.

Bu konuda yetkinin, en azından “teklif etme” düzeyinde, ilgili bakanlıklarda olması gerektiğini düşünüyoruz. T.C. Gümrük ve Ticaret, T.C. Dışişleri ve T.C. Ekonomi Bakanlıklarının teklifi ile Bakanlar Kurulu’nun belirlemeyi yapması daha olumlu sonuçlar doğuracaktır. Bu doğrultuda verdiğimiz önerge komisyon görüşmelerinde kabul edilmemiştir.

Tasarının 7 nci maddesiyle;hizmet ihracatının geliştirilmesi amacıyla bakım, onarım, montaj, demontaj, elleçleme, ayırıştırma, ambalajlama, etiketleme, test etme ve depolama hizmetlerine gelir veya kurumlar vergisi istisnası sağlanması amaçlanmaktadır, ancak söz konusu değişiklikte serbest bölgelerde yapılan yatırım, istihdam ve faaliyetin devamı niteliğinde olan film endüstrisi hizmetleri, ses ve görüntü kayıt, call center faaliyetleri, Ar-Ge ve Ar-Ge’ye dayalı hizmetler ile döviz kazandırıcı diğer hizmet işlemleri gelir veya kurumlar vergisi istisnasının kapsamına alınmamıştır. Benzer şekilde serbest bölgelerde fason üretim yapan firmalar, diğer üretici firmalardan ayrı tutularak çalışanlarının ücretleri gelir vergisine tâbi tutulmaktadır. Oysaki serbest bölgelerde yapılan fason işlemler, parça veya kısmî fason işlemi olmayıp bir ürünün başlangıcından bitişine kadar tüm aşamalarını kapsayan üretim işlemi olarak gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle gelir vergisi istisnasının T.C. Ekonomi Bakanlığı’ndan faaliyet ruhsatı olarak serbest bölge sınırları içerisinde üretim yapan fason imalatçıların istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretleri de kapsamı gerekmektedir, çünkü serbest bölgelerde binlerce çalışanı bulunan ve yurtdışı satışlara destek veren fason imalatçıların yatırım, üretim ve istihdamlarının devamlılığının gözetilmesi son derece önemlidir.

Ayrıca serbest bölgelere satılan ve bu bölgelerde üretilen elektriğin TRT payı, enerji fonundan müstesna kılınmasına yönelik bir düzenlemeye de yer verilmemiştir. Tasarının 7 nci maddesindeki bu eksikliklerin giderilmesine yönelik verdiğimiz önerge de komisyon görüşmelerinde kabul edilmemiştir.

Tasarının komisyona sevk edilen halinde yer almamasına rağmen çalışmalar sırasında getirilen önergeler ile ihdas edilen iki yeni madde de (**Madde 11 ve 12**) yine ülkemiz ekonomisi için büyük önem arz eden, detaylı inceleme ve çalışma gerektirmesine rağmen son dakika önergeleri ile tasarıya eklenen tanıtım gruplarını düzenleyen maddelerdir.

Tasarının 11 inci maddesi ile “Sektörel Tanıtım Grupları” kapatılarak TİM nezdinde tek bir “Türkiye Tanıtım Grubu” oluşturulması öngörülmüş, ayrıca bu grubun gelirleri de sektörel tanıtım gruplarına kıyasla azaltılmıştır.

İhracatçılarımızın ve sanayicilerimizin sıklıkla dile getirdiği bir husus da ülkemizde markalaşma çalışmalarının yetersizliği ve etkisizliğidir. Oysa küreselleşen dünyada ürünün fiyatı belirlenirken marka değerinin de bu fiyata olumlu ya da olumsuz etki ettiği açıktır. "Türk Malı"nın marka bilinirliği ve tanıtımı için yapılan çalışmalar ihracatçılarımızın ve sanayicilerimizin ihraç ettiği ürünlerin bedelini elbette olumlu etkileyecektir. Kilogram ihracat fiyatının artmasını sağlayacak bu girişimleri Cumhuriyet Halk Partisi olarak her zaman desteklemekteyiz, ancak bu gibi önemli konuların günü kurtarmayı hedefleyen son dakika maddeleri ile başaramayacağı açıktır. Olması gereken, komisyonun etkili bir çalışma yürütüp ihracatçıların, sanayicilerin, bürokratların, akademisyenlerin, ekonomistlerin görüşlerine de başvurulabileceği bir ortamda markalaşmanın önündeki engeller ve "Türk Malı"nın bilinirliği ve marka değerini artırmak için alınması gereken tedbirlerin görüşülüp karara bağlanacağı sağlık bir zemine kavuşturulmasıdır.

Tasarının ilk halinin 13 üncü maddesiyle getirilen ve sonrasında tasarı metninden çıkarılan düzenleme, Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin statüsü ve yapısına dair yeni düzenlemeler öngörmektedir.

Madde ve tasarinin ilk halinde yer bulup AKP önergeleriyle tasarı metninden çıkarılan TİM'in yapısına dair düzenlemeler, TİM'e kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu statüsü vermeyi öngörmekteydi. Böyle önemli bir değişikliğe yönelik bir düzenleme ne yazık ki kamuoyunda ve ihracatçı birliklerinde konuşulup tartışılmadan Meclis'e getirilmiştir.

Tasarı metninden çıkarılan bu düzenleme, idare hukuku mevzuatımız, kamu yönetimi örgütlenme modeli ve ticaret hukuku mevzuatımız bakımından kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarında rastlanmayan bir modeli getirmeyi amaçlamaktaydı. Geri çekilen düzenleme, gerçekte ihracatçılar bakımından bir çift başlılık yaratacaktı. Unutulmamalıdır ki ihracat, bir meslek dalından ziyade faaliyettir. Bu faaliyeti yürüten sanayicimiz, tacirimiz zaten illerinde Ticaret ve Sanayi Odalarına kayıtlı, aidatı ödeyen ve TOBB bünyesinde faaliyet gösteren gerçek ya da tüzel kişilerdir.

Tasarıdan çıkarılan düzenleme öncesinde de tarafların, ihracatçıların, sanayicilerin ve konuya ilişkin akademisyenlerin, ekonomistlerin; kısacası toplumun çeşitli bileşenlerinin görüşlerinin sağlıklı bir şekilde alınıp analiz edilebileceği bir ortamın sağlandığı yönünde de şüphelerin oluşmuştur. Bu gibi düzenlemelerin, Bakanlığın bürokratlarınca, masa başında, teknik birkaç terimle düzenlenmesinin uygulamada bir karşılığı olmayacağı gibi zararlı sonuçlar dahi doğurabilecektir. Bu nedenlerle, TİM'e kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu statüsü vermeyi öngören ve yeterince tartışılmadan gönderilmiş olan düzenlemenin tasarı metninden çıkarılması olumlu olmuştur.

Kazım Arslan

Denizli

Didem Engin

İstanbul

İrfan Bakır

Isparta

Tahsin Tarhan

Kocaeli

Akif Ekici

Gaziantep

Tacettin Bayır

İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

Son beş yıl boyunca Serbest Bölgelere gereken önem verilmemiş, ihracat ve yatırımlarla beklenen katkı sağlanamamıştır. Serbest Bölgelerin ülke ekonomisine katkısı ve fonksiyonlarından ziyade, bazı serbest bölgelerin faaliyetlerinin desteklenmesi ve bölgelere verilen imtiyazların kullanılması üzerinde odaklanılmıştır. Bu yaklaşım maalesef Kanun Tasarısının TBMM'de görüşülmesi sırasında da ortaya konulmuştur.

Ülkemizde faaliyet gösteren 18 serbest bölgede, ticaret hacmi düşüş sergilemektedir. 2015 yılında 20 milyar dolara, 2016 yılının ilk dokuz aylık döneminde ise 14,5 milyar dolara gerilemiştir.

Serbest bölgelerde ticaret hacmi son 5 yıldır artış göstermemiştir. 2011 yılında 22,6 milyar dolarlık ticaret hacmi 2015 yılı sonunda 20,2 milyar dolara gerilemiştir. Ticaret hacmi 2014 yılında yüzde 3,48, 2015 yılında yüzde 9,68 azalmıştır. 2016 sonunda ticaret hacminin 20 milyar doların altına düşme riski bulunmaktadır.

Serbest bölge ticaret hacminin yalnızca yüzde 35'i serbest bölgelerden yurtdışına yapılan ticarettir. Miktarı ise 2014 yılında 7,9 Milyar dolardan 2015 yılında 7,5 milyar dolara gerilemiştir.

Ticaret hacminin yönü itibarıyla bakıldığında serbest bölgelere ve yurtiçine, yurtiçinden serbest bölgelere ve yurtdışından bölgelere ticaret akışı, serbest bölgelerden yurtdışına yapılan ihracatın 2 katıdır.

Bu manzara serbest bölgelerin kuruluş amaçlarına uygun çalıştırılmadığını ve hedeflerine ulaşamadığını, son yıllarda bu konunun ciddiyetle ele alınmadığını teyit etmektedir.

Gelinen noktada Serbest bölgeler ihracat ve yabancı yatırımları dolayısıyla ekonomik kalkınmayı destekleme aracı olma vasfı ortadan kalkmıştır. İktidarın serbest bölgelere bakışı hususundaki tavrı Komisyon görüşmelerinde de ortaya çıkmıştır.

Kanun tasarısının amacı Serbest Bölgeleri mevcut işleyişindeki problemlerin bertaraf edilmesi, ülkemizin lojistik potansiyeline katkı sağlayacak biçimde serbest bölgelerdeki hizmetlerin artırılması, ülke ekonomisinin ihtiyaçları ve cari açığın azaltılması bakımından önem arz eden yabancı yatırımların artırılması olarak ifade edilmiştir.

Ancak getirilen maddeler, serbest bölgelerin arkasına sığınarak bazı yatırım ve yatırımcılara daha fazla avantaj ve imtiyaz verme, acele kamulaştırma imkanı tanıma, Ekonomi Bakanlığının yetkilerini arttırma, TIM ve İhracatçı Birliklerini kamu kuruluşu

niteliğinde meslek kuruluşu haline getirme, ekonomi bakanlığı dış kadrolara atanma kriterlerini tamamen ortadan kaldırılması gibi kanun tasarısının amacı ile ilgili olmayan hususları düzenlemektedir.

3218 sayılı Serbest Bölgeler kanunu ve bazı kanun ve kanun hükmünde kararnemelerde değişiklik yapılmasına ilişkin Kanun Tasarısı 23-24 Kasım 2016 tarihlerinde Komisyon gündeminde görüşülmüştür.

Görüşmeler sırasında AKP'li üyeler tarafından verilen önergeler ile tasarıdaki maddelerin neredeyse tamamı değişikliğe uğratılmıştır.

Komisyonunda yapılan görüşmeler bugüne kadar hiç görülmemiş bir şekilde cereyan etmiştir. Görüşmelerde Hükümet ile AKP'li üyeler arasındaki görüş ayrılıkları su yüzüne çıkmıştır. Tasarı maddelerine geçilmesi ile birlikte Komisyon çalışmalarına Başkan tarafından ara verilmiş, verilen ara sonunda görüşmeler tekrar ertesi güne ertelenmiştir.

Geçerli bir gerekçe olmadan yapılan ertelemenin sebebi sonradan anlaşılması, iktidar partisi milletvekillerinin Bakanlık tarafından hazırlanan tasarının neredeyse her maddesini önerge vererek değiştirme gayreti içinde oldukları ortaya çıkmıştır.

24 Kasım tarihli toplantıda tarafımızdan bu koşullar altında tasarının maddelerine geçilmesinin mümkün olamayacağı ve iktidar partisinin değişiklik önergelerinin çok sayıda ve kapsamlı olması, tasarımı neredeyse tamamen değiştirecek boyutta ve nitelikte olması dolayısıyla, sağlıklı bir yasama faaliyetinin sürdürülmesi için kurulacak bir alt komisyonunda ele alınarak tasarıya aktarılması ve nihai metnin müzakere edilmesi istenmiştir.

Bu talep Başkan ve Komisyonun AKP'li üyeleri tarafından kabul edilmeyerek tasarı maddelerinin görüşmelerine geçilmiştir.

Bu derece sağlıklı ve hazırlıksız bir ortamda yapılan görüşmeler sonucunda, AKP'li üyeler tarafından toplam on maddenin tasarıdan çıkartılması, onbir maddede de değişiklik yapılması için verdiği önergeler kabul edilmiş, bu suretle, yürütme hükmü ile birlikte toplam 24 madde olan Kanun Tasarısının hemen hemen tüm maddeleri AKP milletvekillerinin verdikleri önergeler ile değiştirilmiş veya tasarıdan çıkartılmıştır.

Tasarıda yapılan değişiklikler AKP'li Komisyon üyeleri ile Hükümet arasındaki görüş ayrılıklarını ve hazırlığın yetersiz olduğunu ortaya koymuştur. Zaman zaman aynı madde üzerinde AKP'li üyeler tarafından birden fazla önerge verildiği olmuştur.

Bu değişikliklerin bazıları Grubumuzun verdiği önerelerde de dile getirilmesine rağmen muhalefet talep ve önereleri genelde dikkate alınmamış, AKP grubunun önereleri doğrultusunda değişiklikler yapılmıştır.

Yalnızca, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TIM) statüsünün değiştirilmesi ve 5910 sayılı TIM ve İhracatçı birliklerinin kuruluş kanununda değişiklik öngören hususların ve maddelerin tasarıdan çıkartılması hususunda Komisyonda partilerin ortak yaklaşım sergilediği gözlenmiştir. Tasarının 13. madde üzerine verilen paralel önereler çerçevesinde madde tasarıdan çıkartılmıştır. Bunun sonucunda TIM Kanunu'nda değişiklik öngören ilgili diğer maddeler de AKP grubu önereleri ile tasarıdan çıkartılmıştır. Bakanlığın bu hususdaki maddelerden neden vazgeçtiği tam olarak anlaşılamamıştır.

Ayrıca; Ekonomi Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 9.3.2015 tarihinde kararlaştırılmış olan Kanun tasarısı, 22.4.2015 tarihinde TBMM'ye sevk edilmiştir.

Tasarı ekinde imzası bulunan Bakanlar Kurulu üyelerinin önemli bir kısmı, ekonomi bakanı da dahil olmak üzere değişmiş, ancak İç Tüzüğü'nün 77.maddesi uyarınca hükümsüz sayılan anılan bakanlar kurulu kararı, hiçbir değişiklik yapılmadan 23.2.2016 tarihinde Kanunlar Kararlar Genel Müdürlüğü yazısı ve dönemin Başbakanı'nın imzası ile tekrar TBMM'ye sunulmuştur. Kapak yazısında, ilgili Bakanlar Kurulu kararının yenilenmesinin uygun görüldüğü ifade edilmesine rağmen, yenilemeye ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı talep etmemize rağmen Komisyona sunulamamıştır.

Bu durum, komisyon toplantısında dile getirilmiş ancak mezkur Bakanlar Kurulu Kararı komisyona toplantı öncesinde ve toplantılar sırasında sunulamamıştır. Bu eksikliğe rağmen tasarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

Tasarıda öngörülen düzenlemeler ve yapılan değişiklikler ele alınacak olursa;

Tasarının birinci maddesi görüşülürken AKP'li üyelerin üç ayrı önerge vermesi, hükümet ve AKP grubunun yasa faaliyetlerine hazırlıksız yaklaşımın bir göstergesi olmuştur.

Kanun Tasarısının 1.maddesi ile; 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 5. Maddesine bazı ilaveler getirilmektedir. Serbest Bölgelerle ilgili olarak Bakanlar Kurulu'na arazi ve tesislerin acele kamulaştırması yetkisi verilmektedir. Tasarıda bu yetki önce askeri alanları da kapsayacak şekilde getirilmiş ancak verilen önergelerde, Milli Savunma Bakanlığının izni aranması şartı benimsenmiştir.

Bilindięi üzere acele kamulaştırma usulü 2942 sayılı kamulaştırma Kanunu'nun 27. maddesinde düzenlenmiş ve sadece üç durumla sınırlandırılmıştır.

- Yurt savunması ihtiyacına
- Aceleliğine Bakanlar Kurulunca karar alınacak hallerde
- Özel kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlarda

Özel kanunlara öngörülen olağanüstü durumlarda uygulamada dört örnek bulunmaktadır.

- 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu
- 3213 Sayılı Maden Kanunu
- 4646 Sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu
- 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun

Kanunda acele kamulaştırmanın Milli Müdafaa ve Özel Kanunlar dışında öngörülen üçüncü durum olan Bakanlar Kurulunca aciliyetine karar verilecek durumların” da esasen olağanüstü durumlar olması gerektiği dışında akademik görüşler mevcuttur

Nitekim uygulamada da kentsel dönüşüm, büyük enerji ve altyapı projeleri gibi örnekler olduğu görülmektedir.

Bu çerçevede serbest bölgelerde hâlihazırda acele kamulaştırmaya ihtiyaç duyulan bir proje olup olmadığı konusunda Komisyon toplantısında yeterli izahat yapılmamış tarafımızdan bu hükmün tasarıdan çıkartılması için verilen önerge AKP oyları ile red edilmiştir.

Tasarının 2. Maddesinde kazançları gelir ve kurumlar vergisinden müstesna tutulan serbest bölge kullanıcıları firmaların yatırım ve üretim safhalarında vergi dışı teşviklerden yararlanması öngörülmüştü. Bu maddeye AKP’li üyeler tarafından vergi dışı teşvikler ibaresinin eklenmesi ile kullanıcıların vergi ve vergi dışı teşviklerden yararlanması imkanı sağlanmıştır.

Tasarının 3. maddesindeki Bakanlar Kurulu’nun stratejik, büyük ölçekli ve öncelikli yatırımlar için bu madde yer alan oranları sıfıra indirme, farklılaştırma veya kanuni seviyelerine çıkarma yetkisi verilmektedir. AKP’li üyelerin önergeleriyle bu yetkinin kapsamı genişletilmiş, stratejik ve büyük yatırımlar için öngörülen bu hükmün, sektörler itibariyle proje bazında, Ekonomi Bakanlığı tarafından desteklenmesine karar verilen yatırımların da bu hükümden yararlanması sağlanmıştır.

Tasarının 5. maddesi ile serbest bölgede yeni işletici belirlenmesinde Ekonomi Bakanlığının yetkileri artırılarak, AKP’li üyelerce verilen önerge ile 4046 sayılı kanunda düzenlenen esaslar çerçevesinde Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenecek

olan yerli ve yabancı yatırımcıya işletme izni verilmesi konusundaki yetkiler, Ekonomi Bakanlığı'na devredilmiştir. Böylelikle gerekli izinlerin yönetmelik vasıtasıyla Bakanlık tarafından verilmesi öngörülmüştür.

Kanun Tasarısının 7. Maddesi üzerindeki önergemiz kabul edilmemiştir.

Kanun tasarısının sınır bölgelerinde geçici serbest bölge kurulmasına ilişkin 8. maddesi AKP'li üyelerin önermeleri ile tasarıdan çıkartılmıştır. AKP önergesinin gerekçesi ise gayri ciddi çalışmanın ispatıdır.

Kanun tasarısının 13-19. maddelerinde TİM ve kurulacak Birliklerin yapısı ve işleyişi ile ilgili 5910 sayılı kanunda değişiklik içeren düzenlemeleri öngörülmüştü.

Bu çerçevede, Türkiye ihracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birliklerinin Kamu Kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olma statüsü verilmesi amaçlanmıştır.

Ancak bu düzenleme de gerek sivil toplum çatı örgütlerinin gerekse muhalefetin itirazı ile karşılaşmıştır. AKP'li üyeler ile Hükümet arasında da son ana kadar görüş birliğine varılmadığı düşünülen bu maddeler de Komisyon üyelerinin ortak görüşü ile tasarıdan çıkartılmıştır.

Böylelikle, esasen ticaret ve sanayi ile uğraşan kesimin bir parçası olan TİM ve İhracatçı Birlikleri'nin ayrı bir kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olarak kabul edilmesinin beraberinde getireceği sakıncalar önlenmiştir.

Kanun tasarısına ile ayrıca, AKP'li üyelerin teklifi ile iki madde ilave edilmiştir. Bu kapsamda 5910 sayılı kanunun 18. maddesi ile ilgili değişiklik getirilmiştir. Buna göre, İhracatçı Birlikleri nezdinde faaliyet göstermekte olan tanıtım gruplarının tasfiye edilmesi ve Türk malı ve Türkiye imajının güçlendirilesi, tanıtım faaliyetlerinin yeknesaklaştırılması amacıyla TİM nezdinde Türkiye Tanıtım Grubu oluşturulması öngörülmüştür. Tanıtım grubunun görev ve faaliyetlerinin bakanlıkça belirlenmesi ve katkı payı oranının yönetmelikle belirlenmesi öngörülmektedir.

Kanun tasarısının 21. maddesinde yurtdışı göreve atanabilmeye yönelik süre ve şartların tamamen kaldırılması öngörülmüştü. Bu çerçevede grubumuzca bu durumun doğuracağı sıkıntılara dikkat çekilerek bir değişiklik önergesi hazırlanmış ve komisyona sunulmuştur. Bunun üzerine Bakanlık ihtiyaçları, mevcut personelin durumu yurtdışı hizmetin daha etkin verilmesi amaçları ile atamada aranacak şartlar ve görev sürelerine ilişkin AKP'li üyeler tarafından hazırlanan önerge ile taslakta yeniden düzenleme yapılmıştır.

Kanun tasarısının 22. Maddesi de mevcut uygulamanın devamı amacıyla metinden çıkartılmıştır.

Bu çerçevede, Kanun Tasarısının original metninde yapılan önemli ve kapsamlı değişiklikler nedeniyle, TBMM'ye sevk edilen tasarı ile ilgili daha önce yapılmış olan etki analizinin geçerliliğini yitirdiği ve tasarının son şekline göre yeniden hazırlanması ihtiyacı olduğu değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde, karmaşa içerisinde, yeterli özen gösterilmeden, üzerinde teknik mütalaa yapılmadan, Komisyonda büyük bölümü teknik hiçbir katkı ve izahat vermediğini düşündüğümüz AKP'li üyelerin önerileri ile değiştirilerek kabul edilen Kanun Tasarısına ve bu Tasarıya ilişkin Komisyon Raporuna muhalefet ediyoruz.

Emin Haluk Ayhan
Denizli

Mehmet Necmettin Ahrazoğlu
Hatay

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**SERBEST BÖLGELER KANUNU İLE
BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE
KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiş, ikinci fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve aynı fıkraya aşağıdaki cümleler ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bakanlar Kurulu bu arazi ve tesislerin acele kamulaştırılmasını kararlaştırabilir. Ayrıca, arazi ve tesislerin kamulaştırılmasında; kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderlerin, kamulaştırma talebinde bulunan işletici tarafından karşılanması Bakanlar Kurulunca kararlaştırılabilir.”

“Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile bunlar üzerinde bulunan bina ve tesisler kiralanabilir veya aynı süre ile kullanma izni verilebilir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanımına tahsis edilen arazi ve binalar için Genelkurmay Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının ayrı ayrı görüşü alınır. Arazisi özel mülkiyete ait serbest bölgelerde kullanıcı niteliğini haiz olmayan mülk sahipleri, aidaat ve benzeri bölge katılım bedelleri bakımından kullanıcılarla aynı mali yükümlülüklerle tabidir.”

“Serbest bölge ilan edilmiş olan yerlerde yatırım yapacak yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişiler, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca yükümlülüklerini yerine getirmekle mükelleftir. Ancak bu faaliyetler yer tetkiki kararından muafır. Serbest bölgelerde Çevresel Etki Değerlendirmesine ilişkin mevzuat kapsamında yürütülecek inceleme ve değerlendirmeler ile nihai karar verme ve düzeltme süreci, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporunun Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sunulmasından itibaren en geç üç ay içinde tamamlanır.”

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ
KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**SERBEST BÖLGELER KANUNU İLE
BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE
KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiş, ikinci fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve aynı fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bakanlar Kurulu bu arazi ve tesislerin acele kamulaştırılmasını kararlaştırabilir. Arazi ve tesislerin kamulaştırılmasında kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderlerin, kamulaştırma talebinde bulunan işletici tarafından karşılanması Bakanlar Kurulunca kararlaştırılabilir.”

“Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile bunlar üzerinde bulunan bina ve tesisler kiralanabilir veya aynı süre ile kullanma izni verilebilir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanımına tahsis edilen arazi ve binalar için Millî Savunma Bakanlığının görüşü alınır. Arazisi özel mülkiyete ait serbest bölgelerde kullanıcı niteliğini haiz olmayan mülk sahipleri, aidaat ve benzeri bölge katılım bedelleri bakımından kullanıcılarla aynı mali yükümlülüklerle tabidir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 2- 3218 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına “Türkiye Gümrük Bölgesinin parçaları olmakla beraber;” ibaresinden sonra gelmek üzere “yer ve sınırları Bakanlar Kurulunca belirlenmiş,” ibaresi eklenmiş ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun kapsamında kazançları gelir veya kurumlar vergisinden müstesna tutulan kullanıcılar, yatırım ve üretim safhalarında Bakanlar Kurulunca belirlenecek vergi dışı teşviklerden yararlandırılabilir. Bu Kanun kapsamında kazançları gelir veya kurumlar vergisinden müstesna tutulmayan kullanıcılar ile işleticiler, yatırım ve işletme safhalarında bu Kanun kapsamında yararlanılmayan vergi ve vergi dışı teşviklerden ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yararlandırılır.”

MADDE 3- 3218 sayılı Kanunun 7 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve aynı maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ücrete tabi olarak yurtdışından getirilen mallar ile imalatçı kullanıcılar tarafından üretilen malların, bölge içinde satılması ve sonrasında Türkiye’ye çıkarılması hallerinde birinci fıkranın (b) bendi hükmü uyarınca ücret alınır.

Bakanlar Kurulu stratejik, büyük ölçekli veya öncelikli yatırımlara yönelik olarak bu maddede yer alan oranları bölge, sektör, faaliyet alanı veya yatırım türü itibarıyla sifıra kadar indirmeye, farklılaştırmaya veya kanuni seviyesine kadar arttırmaya yetkilidir.”

MADDE 4- 3218 sayılı Kanunun 8 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut ikinci fıkrasında yer alan “Yeni Türk Lirasını” ibaresi “Türk Lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

“Serbest bölgelerde faaliyette bulunan işletmelerde yatırım amaçlı olarak kullanılan

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2- 3218 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına “Türkiye Gümrük Bölgesinin parçaları olmakla beraber;” ibaresinden sonra gelmek üzere “yer ve sınırları Bakanlar Kurulunca belirlenmiş,” ibaresi eklenmiş ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun kapsamında kazançları gelir veya kurumlar vergisinden istisna tutulan kullanıcılar ve işleticiler, yatırım ve üretim safhalarında Bakanlar Kurulunca belirlenecek vergi dışı teşviklerden yararlandırılır. Bu Kanun kapsamında kazançları gelir veya kurumlar vergisinden istisna tutulmayan kullanıcılar ile işleticiler, yatırım ve işletme safhalarında bu Kanun kapsamında yararlanılmayan vergi ve vergi dışı teşviklerden ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yararlandırılır.”

MADDE 3- 3218 sayılı Kanunun 7 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve aynı maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ücrete tabi olarak yurtdışından getirilen mallar ile imalatçı kullanıcılar tarafından üretilen malların, bölge içinde satılması ve sonrasında Türkiye’ye çıkarılması hallerinde birinci fıkranın (b) bendi hükmü uyarınca ücret alınır.”

“Bakanlar Kurulu stratejik, büyük ölçekli veya öncelikli yatırımlar ile konusu, sektörü ve niteliği itibarıyla proje bazında desteklenmesine karar verilen yatırımlara yönelik olarak bu maddede yer alan oranları bölge, sektör, faaliyet alanı veya yatırım türü itibarıyla sifıra kadar indirmeye, farklılaştırmaya veya kanuni seviyesine kadar arttırmaya yetkilidir.”

MADDE 4- 3218 sayılı Kanunun 8 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut ikinci fıkrasında yer alan “Yeni Türk Lirasını” ibaresi “Türk Lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

“Serbest bölgelerde faaliyette bulunan işletmelerde yatırım amaçlı olarak kullanılan

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

makine ve ekipmanın bakım onarım ihtiyaçlarının Türkiye'nin diğer yerlerinde karşılanması, bölge faaliyetleri sonucu ortaya çıkan atık ve hurdaların Türkiye'ye çıkarılması, Türkiye'nin diğer yerlerinde yapılacak film çekim faaliyetlerinde kullanılacak araç-gereç ve ekipmanın bölgeden geçici çıkışı ve benzeri özellik arz eden durumlarda vergi mükellefiyetine ilişkin hükümler hariç olmak üzere, iş ve işlemlerin basitleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar Ekonomi Bakanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca müştereken belirlenir.”

MADDE 5- 3218 sayılı Kanuna 12 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 12/A maddesi eklenmiştir.

“İşletme sözleşmelerinin yenilenmesi, değiştirilmesi ve süre uzatımı:

MADDE 12/A- İşletme sözleşmesinin sona ermesinden önce, işletici tarafından işletme sözleşmesinde belirtilen taahhütlerin yerine getirilmiş olması ve Ekonomi Bakanlığının geleceğe yönelik yatırım taleplerinin kabul edilmesi halinde; 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki gelirlerin arttırılması veya Ekonomi Bakanlığının mali yükümlülüklerinin azaltılması bakımından mevcut sözleşmelerdeki hükümler yeniden düzenlenmek suretiyle, sözleşme süresi Ekonomi Bakanlığınca belirlenen süreler itibarıyla uzatılabilir.

Birinci fıkrada yer alan şartların sağlanamaması nedeniyle işletme sözleşmesi sona erecek serbest bölgelerde, işletme izninin kırkdokuz yılı geçmemek üzere yeniden verilmesine ilişkin iş ve işlemler aşağıdaki esaslara göre yürütülür:

a) Arazisi Hazineye ait serbest bölgelerde; Ekonomi Bakanlığınca 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunda düzenlenen esaslar çerçevesinde iş ve işlemler yürütülür. Bu usule göre belirlenecek kamu kurum veya kuruluşları ile yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişilere, Ekonomi Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile işletme izni verilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

makine ve ekipmanın bakım onarım ihtiyaçlarının Türkiye'nin diğer yerlerinde karşılanması, bölge faaliyetleri sonucu ortaya çıkan atık ve hurdaların Türkiye'ye çıkarılması, Türkiye'nin diğer yerlerinde yapılacak film çekim faaliyetlerinde kullanılacak araç-gereç ve ekipmanın bölgeden geçici çıkışı ve benzeri özellik arz eden durumlarda vergi mükellefiyetine ilişkin hükümler hariç olmak üzere, iş ve işlemlerin basitleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar Ekonomi Bakanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca müştereken belirlenir.”

MADDE 5- 3218 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“İşletme sözleşmelerinin yenilenmesi, değiştirilmesi ve süre uzatımı:

EK MADDE 1- İşletme sözleşmesinin sona ermesinden önce, işletici tarafından işletme sözleşmesinde belirtilen taahhütlerin yerine getirilmiş olması ve Ekonomi Bakanlığının geleceğe yönelik yatırım taleplerinin kabul edilmesi halinde; 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki gelirlerin arttırılması veya Ekonomi Bakanlığının mali yükümlülüklerinin azaltılması bakımından mevcut sözleşmelerdeki hükümler yeniden düzenlenmek suretiyle, sözleşme süresi Ekonomi Bakanlığınca belirlenen süreler itibarıyla uzatılabilir.

Birinci fıkrada yer alan şartların sağlanamaması veya sair nedenlerle işletme sözleşmesi sona erecek serbest bölgelerde, işletme izninin 49 yılı geçmemek üzere yeniden verilmesine ilişkin iş ve işlemlerde Ekonomi Bakanlığınca 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunda düzenlenen usul ve esaslar kıyas yoluyla uygulanır. Bu usule göre belirlenecek kamu kurum veya kuruluşları ile yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişilere, Ekonomi Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile işletme izni verilebilir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

b) Serbest bölge içinde işletme sözleşmesi sona eren işleticinin mülkiyetinde arazi, bina veya tesis bulunması halinde; Ekonomi Bakanlığınca işletme sözleşmesi sona eren işleticinin mülkiyetindeki arazi, bina ve tesislerin satışı ile yeni işleticinin belirlenmesine yönelik olarak 4046 sayılı Kanunda düzenlenen esaslar çerçevesinde iş ve işlemler yürütülür. Bu usule göre belirlenecek kamu kurum veya kuruluşları ile yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişilere, Ekonomi Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile işletme izni verilir. İşletme sözleşmesi sona eren işleticinin mülkiyetindeki arazi, bina ve tesislerin satış bedeli, işletme izninin verilmesini müteakip bir ay içinde işletme sözleşmesi sona eren işleticiye ödenir.”

MADDE 6- 3218 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Yurtdışında bölgeler kurulması:

EK MADDE 1- 3/6/2011 tarihli ve 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesinde yer alan serbest bölgeler, özel bölgeler, dış ticaret merkezleri ve lojistik merkezlerin yurtdışında kurulacağı ülkeleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu bölgelerin, Türkiye’de yerleşik bir şirket eliyle kurulmasına ve işletilmesine Bakanlar Kurulunca izin verilir.

Birinci fıkrada belirtilen bölgelerin kurulmasına, işletilmesine ve tasfiyesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Yurtdışında kurulan bölgelere Türkiye’de yerleşik şirketlerce yapılacak yatırımlara yönelik devlet yardımlarını belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

MADDE 7- 3218 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin ilk cümlesine “elde ettikleri kazançları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile serbest bölgelerde, bakım, onarım, montaj, demontaj, elleçleme, ayırıştırma, ambalajlama, etiketleme, test

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İkinci fıkrada kapsamında yürütülen çalışmalar tamamlanıncaya kadar geçecek sürede iş ve işlemler Bakanlık tarafından yürütülür.”

MADDE 6- 3218 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Yurtdışında bölgeler kurulması:

EK MADDE 2- 3/6/2011 tarihli ve 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesinde yer alan serbest bölgeler, özel bölgeler, dış ticaret merkezleri ve lojistik merkezlerin yurtdışında kurulacağı ülkeleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu bölgelerin, Türkiye’de yerleşik bir şirket eliyle kurulmasına ve işletilmesine Bakanlar Kurulunca izin verilir.

Birinci fıkrada belirtilen bölgelerin kurulmasına, işletilmesine ve tasfiyesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Yurtdışında kurulan bölgelere Türkiye’de yerleşik şirketlerce yapılacak yatırımlara yönelik devlet yardımlarını belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

MADDE 7- 3218 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin ilk cümlesine “elde ettikleri kazançları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile serbest bölgelerde, bakım, onarım, montaj, demontaj, elleçleme, ayırıştırma, ambalajlama, etiketleme, test

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “(Sanayici lehine tapudaki tescilin yapılacağı tarihe kadar)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile Bakanlar Kurulunca serbest bölge ilan edilen arazi (Kullanıcı lehine tapuda tescilin yapılacağı tarihe kadar)” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (ı) bendine “verilen hizmetler” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile serbest bölgelere veya bu bölgelerden yapılan yük taşıma işleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 13- 18/6/2009 tarihli ve 5910 sayılı Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakanlık: Ekonomi Bakanlığını,

b) Birlik: İhracatçıları örgütlendirmek suretiyle ihracatı artırmak ve dış ticaretin ülke menfaatine uygun olarak gelişmesini sağlamak üzere, özel bütçeye sahip ve tüzel kişiliği haiz olarak kurulan kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan ihracatçı birliğini,

c) TİM: Birliklerin koordinasyonunu sağlamak, ihracatçıların sorunlarının çözümüne yönelik çalışmalarda bulunmak, dış ticaretin ülke menfaatine uygun olarak gelişmesine yardımcı olacak çalışmalar yapmak ve ihracatçıları en üst düzeyde temsil etmek üzere, ihracatçı birliklerinin üst kuruluşu olan, özel bütçeye sahip ve tüzel kişiliği haiz kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Türkiye İhracatçılar Meclisini, ifade eder.”

MADDE 14- 5910 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkraya (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (f) bendi eklenmiş ve mevcut (f) bendi (g) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“d) Yönetim kurulu ve denetim kurulunun ibrasına karar vermek.”

“f) Üyelerin 3/7/2009 tarihinden önce Birliğe olan aidat borçları ile tahsili imkânsızlaşan veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla olduğu alacakların takibinden vazgeçme veya ölen, ticareti terk eden ve Birliğe olan aidat borçlarını, yangın, sel, deprem ve benzeri tabii afetler gibi, iradesi dışında meydana gelen mücbir sebeplerden dolayı ödeme güçlüğü içinde olan üyelerin aidat borçlarının ve gecikme zamlarının affı ve/veya yeniden yapılandırılmalarını karara bağlamak ve gerekli gördüğünde bu yetkisini yönetim kuruluna devretmek.”

MADDE 15- 5910 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- (1) Sektörel politikaların belirlenmesi ve geliştirilmesi, ihracat, üretim, ambalaj ve kalite standartlarının uluslararası normlara göre tespiti ile birlikler arasında uyum ve koordinasyonun sağlanması amacıyla çalışmalar yapmak üzere, aynı sektördeki birlik yönetim kurullarınca yönetmelikle belirlenen ihracat performans kriterlerine göre kendi üyeleri arasından belirlenen temsilcilerden ilgili sektör kurulu oluşur.

(2) İştigal alanında birden fazla sektör bulunan birlikler, en çok ihracat yaptıkları iki sektörün sektör kurulunda temsil edilir. Sektör kurulu, ilk toplantısında kendi üyeleri arasından başkanı ve aynı birlik yönetim kurulundan olmamak kaydıyla iki başkan yardımcısını seçer. Ancak tek birlik bulunan sektörlerde birlik yönetim kurulu aynı zamanda sektör kuruludur.”

MADDE 16- 5910 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Seçim neticesinde, aynı genel sekreterliğin hizmet verdiği birliklerin hiçbirinin sektörler konseyinde temsilcisinin yer almadığı hallerde, bu birliklerin koordinatör başkanı, genel sekreterlik tek birliğe hizmet veriyorsa yönetim kurulu başkanı, sektörler konseyinin doğal üyesi sayılır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 17- 5910 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ç) Yönetim kurulu ve denetim kurulunun ibrasına karar vermek.”

MADDE 18- 5910 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, bölgesel bazda hizmet veren birlikler için bu oran yüzde elli olarak uygulanır.”

MADDE 19- 5910 sayılı Kanununun 21 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 21/A ve 21/B maddeleri eklenmiştir.

“Cezai takibat

MADDE 21/A- (1) Birlik ve TİM organlarının üyeleri ile personeli, görevleriyle ilgili suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden, bu kuruluşların paralarıyla para hükmündeki evrak, senet ve sair varlıkları ile muhasebe ve muameleata ilişkin her çeşit defter ve evrak ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi cezalandırılırlar.

Organların görevlerine son verilmesi ve faaliyetten men edilmesi

MADDE 21/B- (1) Kuruluş amaçları veya bu Kanunda belirtilen asli görevlerini Bakanlığın

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 11- 18/6/2009 tarihli ve 5910 sayılı Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve maddenin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“İhracatın geliştirilmesi ve Türk malı algısının dünya pazarlarında güçlendirilmesini teminen TİM nezdinde oluşturulan Türkiye Tanıtım Grubunun gelirleri, ihracat işlemleri üzerinden FOB bedelin onbinde üçüne kadar Bakanlıkça belirlenen oranda kesilen katkı paylarından oluşur. Türkiye Tanıtım Grubunun oluşumu, görev ve faaliyetleri ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

yazılı uyarısına rağmen yerine getirmeyen birlik veya TİM organlarının görevlerine son verilmesine ve yerlerine yenilerinin seçtirilmesine, Bakanlığın veya bunların buldukları ildeki Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince karar verilir. Yargılama, basit yargılama usulüne göre yapılır ve en geç iki ay içerisinde sonuçlandırılır.

(2) Görevlerine son verilen organların yerine, bu Kanundaki usul ve esaslara göre, en geç iki ay içerisinde yenileri seçilir. Yeni seçilenler, eskilerin görev süresini tamamlar.

(3) Bu organların, görevlerine son verilmesine neden olan ve mahkeme kararında belirtilen tasarrufları hükümsüzdür.

(4) Yeni organ seçimleri yapıncaya kadar rutin iş ve işlemlerin nasıl yürütüleceği, Birlikler için TİM'in görüşü ve Bakanlık onayıyla, TİM için Bakanlıkça belirlenir.

(5) Millî güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde, gecikmede sakınca varsa, birliklerde vali, TİM'de Bakanlar Kurulu, organların faaliyetten geçici olarak men edilmesine karar verebilir ve bu durum Bakanlığa bildirilir. Faaliyetten men kararı, yirmidört saat içerisinde yetkili hâkimin onayına sunulur; hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar. Aksi takdirde, bu karar kendiliğinden ortadan kalkar.

(6) Faaliyetten men kararı, organın görevlerine son verilmesi isteminin nihai olarak karara bağlanmasına kadar geçerlidir.

(7) Bu maddede belirtilen veya kanunlarda öngörülen haller dışında, Birlik veya TİM organlarının görevlerine son verilemez, bu organlarda yer alanlar görevden alınamaz.”

MADDE 20- 5910 sayılı Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, Müsteşarlığın uygun görüşü ve Bakanlık onayı” ibaresi “ve Bakanlık onayı”, üçüncü fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde yer alan “Müsteşarlık” ibareleri “Bakanlık”,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

b) 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Gümrük Müsteşarlığı’nın” ibaresi “Gümrük ve Ticaret Bakanlığının” ve “Müsteşarlık” ibaresi “Bakanlık”,

c) 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Müsteşarlığın” ibaresi “Bakanlığın” ve üçüncü fıkrasının (c) bendinde yer alan “Müsteşarlıkla” ibaresi “Bakanlıkla”,

ç) 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b), (ç) ve (ğ) bentlerinde yer alan “Müsteşarlığa” ibareleri “Bakanlığa” ve (d), (e), (g), (h) ve (ı) bentlerinde yer alan “Müsteşarlık” ibareleri “Bakanlık”,

d) 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan “Müsteşarlık” ibareleri “Bakanlık”,

e) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Müsteşarlığın” ibaresi “Bakanlığın”,

f) 18 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Müsteşarlığın” ibaresi “Bakanlığın” ve üçüncü fıkrasında yer alan “Müsteşarlık” ibaresi “Bakanlık”,

g) 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Müsteşarlığa” ibaresi “Bakanlığa” ve “Müsteşarlık” ibaresi “Bakanlık”,

ğ) 22 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Müsteşarlığın” ibaresi “Bakanlığın”,

h) 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Müsteşarlığın” ibaresi “Bakanlığın” ve dördüncü fıkrasında yer alan “Müsteşarlık” ibaresi “Bakanlık”,

şeklinde değiştirilmiştir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12- 5910 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte İhracatçı Birlikleri nezdinde faaliyet göstermekte olan tanıtım gruplarının tasfiyesi ile gelirleri ve diğer hak ve kıymetlerinin Türkiye Tanıtım Grubuna devrine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 21- 3/6/2011 tarihli ve 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 25 inci maddesinin beşinci ve dokuzuncu fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 22- 637 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan bu şekilde yapılan destek ödemelerine ilişkin olarak Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile Bakanlıkça görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar Bakanlığa karşı malî açıdan sorumludur. Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan ihracata yönelik Devlet destekleri kapsamında verilen krediler ile yapılan fazla veya yersiz ödemeler amme alacağı sayılır ve Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile Bakanlıkça görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar nezdinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.” cümleleri “Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan ihracata yönelik Devlet destekleri kapsamında verilen

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13- 3/6/2011 tarihli ve 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 25 inci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dokuzuncu fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve onuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Yurtdışı teşkilatına sürekli görevle atanabilmek için bu atamanın yapıldığı tarihte merkez teşkilatı birimlerinde fiilen en az üç yıl görev yapmış olmak zorunludur. Hizmetin gerektirdiği hallerde, Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür ve ek gösterge itibarıyla Genel Müdüre eşdeğer unvanlar için bu süre şartı aranmaz.”

“Bakan, bu süreleri yarısına kadar uzatmaya yetkilidir.”

“(10) Yurtdışında temsil, hizmet ya da görev gereklerini yerine getirmediği değerlendirilen veya dış görev için belirlenen performans ölçütlerini karşılayamayan veya haklarında ceza kovuşturması başlatılan memurlar, sekizinci fıkra uyarınca oluşturulan komisyonun teklifi üzerine Bakan onayı ile merkeze daimi görevle çağrılabilir. Bunlarla ilgili kararname Başbakanlığa gönderilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

krediler ile yapılan fazla veya yersiz ödemelerin ödeme tarihinden itibaren 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen oran ve usule göre hesaplanacak faiz ile birlikte bir ay içerisinde ödenmesi, destekten yararlanan kişiye Bakanlıkça yapılacak tebligatla istenir. Bu süre içerisinde ödenmeyen alacaklar, destekten yararlanan kişinin bağlı olduğu vergi dairesine Bakanlıkça yapılacak bildirim üzerine, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 24- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 14- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 15- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Avrupa Birliği Bakanı

V. Bozok

Çevre ve Şehircilik Bakanı

İ. Güllüce

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

N. Canikli

Kültür ve Turizm Bakanı

Ö. Çelik

Millî Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

K. İpek

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

S. Öztürk

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

F. Bilgin

Başbakan Yardımcısı

Y. Akdoğan

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

A. İslam

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

N. Zeybekci

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Millî Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

